

ŠALEŠKI TRUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

28. oktober 1967 — LETO III. — ST. 16 (56) — Cena 30 par (30 S-din) — Poština plačana v gotovini.

8. OKTOBER

PRAZNIK OBČINE VELENJE

8. oktober 1941. Šestindvajset let je že od tega...
8. oktober 1941. Toda za nas in še za naše rodove bo ostal v živem spominu...
8. oktober 1941. Dan, ki je z velikimi črkami zapisan v zgodovino našega naroda...
8. oktober 1941. Šoštanj, takrat gnezdo številnih okupatorjevih privržencev...
8. oktober 1941. Mesto v katerem je Komunistična partija imela močno razpredeno mrežo...
8. oktober 1941. Partizani so napadli prvo mesto v Sloveniji. To je bil Šoštanj...

Saleška dolina ni čakala. Od 4. do 6. avgusta 1941 Na pest je udarila pest, pest ljudi, ki so hoteli živeti v miru in svobodi. Tisti, ki so prvi zverinsko udarili, niso pričakovali tako hitrega in učinkovitega odpora. Niso pričakovali, da bodo že po nekaj mesecih okupacije doživeli poraz. Izgubo, ki je niso mogli preboleti in po- nižanje zmagovalca, ki je napredoval z nezadržno naglico.

so se zbrale na Grmadi nad Plešivcem tri partizanske čete. To so bile — Savinjska, Revirska in Pohorska četa. Zbralo se je 50 borcev, ki so ustanovili I. štajerski bataljon pod vodstvom Jože Letonje-Kmeta.

V času narodnoosvobodilne borbe so partizani šestkrat napadli mesto Šoštanj. Najpomembnejši pa je bil

prvi napad, v noči med 7. in 8. oktobrom 1941.

Povzemamo nekatere odlomke iz knjige »Od vstaje do zmage«, ki zgovorno osvetljujejo prvi partizanski napad na Šoštanj.

O pripravah za napad na Šoštanj ni okupator ničesar zvedel. To priča, da je bila v Saleški dolini aktivna mreža podpornikov in sodelavcev partizanov. Po izjavah prvoborcev naj bi bili napadli Šoštanj že v noči med 6. in 7. oktobrom. Ker iz doline niso dobili pravi čas podatkov o položaju v Šoštanju, so napad preložili za eno noč.

Z Grmade je bataljon krenil v gozd Ležer, od tod pa 7. oktobra zvečer na Gorico nad Šoštanjem, kjer se je razdelil v šest ali sedem skupin.

Pri napadu je sodelovalo blizu 50 borcev prvega štajerskega bataljona. Oboroženi so bili s tremi mitraljezi, ki jih je prinesla s seboj pohorska četa. Vsak borec je imel puško in ročno bombo, imeli pa so tudi eksplozivno.

Ker so partizani računali na možnost intervencije iz Velenja in Savinjske doline, so pred napadom postavili močno zasedo v Družmirju in v Penku. Ta zaseda je dobila hkrati nalogo minirati most čez Pako, detonacija pa bi bila znak za začetek napada na Šoštanj.

Partizani so vdrl v mesto in so bili takoj gospodarji položaja. Neodločen poizkus orožnikov, da bi posredovali, je zaseda pred orožniško postajo odločno zavrnila. Ni pa bila v načrtu določena likvidacija orožniške postaje in so jo partizani le blokirali. Hoteli so tudi kaznovati glavne okupatorske veljake in izdajalce. Tega pa niso izvedli, ker so se ti pravočasno poskrili.

V času, ko so bili partizani v Šoštanju, so izvedli sedem rekvizicij in zažgali žago s skladiščem lesa, ki je bila last okupatorskega župana. S streljanjem, glasnim poveljevanjem in prepevanjem borbenih pesmi so partizani naredili vtis, da jih je veliko v mestu. Partizani so bili v Šoštanju dobri dve uri.

Po umiku so se spet zbrali na Goricah in ugotovili, da nihče ne manjka.

Glavnih izdajalcev niso mogli kaznovati. Kljub temu lahko napad ocenjujemo kot pravo vojaško akcijo. Nemce je napad povsem presenetil in se niso mogli organizirano upirati. Najbolj dragocen rezultat prvega partizanskega napada na Šoštanj pa je bil velik moralni uspeh partizanov. Ta akcija je imela močan odmev. Dokazala je, da je tudi nemški škorenj ranljiv.

Panorama Šaleške doline.

Foto: Pakj

INTERVJU PRED OBČINSKIM PRAZNIKOM

Inž. PETER KRAPEŽ, predsednik občinske skupščine:

Dogodka v Šoštanju ne smemo pozabiti

Letos bo osrednja in zaključna prireditev ob prazniku velenjske občine v Belih vodah. Tu bo tudi slavnostna seja splošnega zbora občinske skupščine na kateri bodo podelili letošnje Kajuhove nagrade.

Pred praznovanjem, ki se bo začelo že v nedeljo, 1. oktobra in trajalo ves teden, smo obiskali predsednika skupščine občine Velenje PETRA KRAPEŽA, dipl. inženirja. Z njim smo se pogovarjali predvsem o dogodkih pred šestindvajsetimi leti v Šoštanju in o pomenu praznovanja po tolikih letih.

»Vse kar danes delamo«, je pripovedoval predsednik Peter Krapež, »je rezultat naše svetle socialistične revolucije. Zato je prav, da se ob takšnih pomembnih obletnicah, kot je naš 8. oktober, vprašamo in pregledamo, kaj smo naredili v tem času, ko smo prevzeli lastno usodo v svoje roke. Praznik pa je hkrati pregled rezultatov dela enoletnega obdobja in zunanja manifestacija dogodka v Šoštanju, ki ga ne smemo pozabiti.«

— Zakaj bo osrednja prireditev letos v Belih vodah?

»Občinska skupščina je že pred leti sklenila, da bo 8. oktober občinski praznik in da bo praznovanje vsako leto v drugem kraju. Belovoščani so bili pri gradnji ceste zelo prizadevni in iznajdljivi. Zgradili so si cesto, ki jih bo hitreje povezala z nižino. Menim, da je izbira kraja centralne proslave pravilna. Kot vem, se v Belih vodah zelo trudijo, da bi ta pomemben dogodek čim slovesneje praznovali. Zato lahko upravičeno pričakujemo, da bo v Belih vodah do občinskega praznika vse pripravljeno.«

— Program praznovanja je izredno bogat. Občani se bo lahko ves teden udeleževali številnih kulturnih, športnih in ostalih prireditev. Zakaj letos ob občinskem prazniku ne bo, razen ceste do Gorenja in doma upokojujencev, otvorjen še drug večji gospodarski oz. komunalni objekt? Ali to pomeni, da investicije v občini nazačujejo?

»Brez dvoma so vse prireditve v tednu praznovanja občinskega praznika odraz možnosti, ki jih imamo v velenjski občini. Program, kot sami pravite, je izredno bogat in je skupek vseh dejavnosti, ki jih imamo; je dejansko revija dela na kulturnem, športnem in drugih področjih. Pri tem bi rad opozoril na pomembno ugotovitev, da v občinskem središču premalo spremljamo delo kulturno-prosvetnih društev v okoliških krajih. Poglejte program in videli boste, da bodo ta društva imela v tednu praznovanja precej javnih nastopov. Zato menim, da ne bi smeli v prihodnje zanemarjati njihova prizadevanja in bi jih morali še naprej ob vseh prireditvah vključevati v skupno delo.

Moram odgovoriti, da investicije ne nazačujejo. Vsa gospodarska vlaganja imajo svojo dinamiko izgradnje, ki se odvija po določenem planu. Ni nujno, da bi morale biti gospodarske investicije tempira-

vih mimo vseh meril in nagrajujejo tako kot jim trenutno najbolj ugaja.«

— Ali ima naša občina v tem času, ko smo se že temeljito spoprijeli z intencijami gospodarske reforme in upoštevajoč sedanji gospodarski potencial, možnosti nadaljnje razvoja?

»Kljub nekaterim slabostim imamo vendar solidno in trdno snovo, na kateri lahko z organiziranim načrtnim delom dosežemo to, kar naša socialistična skupnost od vseh zahteva. Možnosti nadaljnje razvoja velenjske občine so iste kot so bile. Razlika je le, da bo stopnja rasti počasnejša, ker tako tudi zahteva gospodarska reforma. Naš razvoj bomo morali seveda prilagoditi optimalnemu obsegu.«

— Katere so naloge občinske skupščine v tem obdobju?

»Temeljito bo morala proučiti letošnje gospodarsko stanje in tudi zahtevati od samoupravnih organov v podjetjih, da se krepko pogovorijo o svojem razvoju. Občinska skupščina bo morala poiskati poti, da bodo vsi dejavniki v komuni zavestno izpolnili skupno začrtane programe tudi takrat, če bo izvršitev trenutno predstavljala za posamezne delovne organizacije določene težave.«

— Zahvaljujemo se vam, tovariš predsednik, za izčrpne odgovore. Dovolite, da vam v imenu naših bralcev iskreno čestitamo ob občinskem prazniku.

»Tudi jaz čestitam vsem občanom velenjske občine in vsem delovnim kolektivom ob ponovnem praznovanju občinskega praznika ter jim želim, da bi dosegali čim večje delovne uspehe pri graditvi socializma.«

—lj.

8. OKTOBRA JE PRAZNIK OBČINE VELENJE

Osrednja prireditev bo v nedeljo, 8. oktobra v Belih vodah

VABIMO VSE OBČANE NA PRIREDITVE

● NEDELJA, 8. OKTOBRA

ob 9. uri: otvoritev ceste do Belih vod
ob 9. uri: slavnostna seja splošnega zbora občine Velenje in podelitev Kajuhovih nagrad
ob 11. uri: kulturni program in odkritje spomenika narodnemu heroju in partizanskemu pesniku Karlu Destovniku — Kajuhu.
Zatem bo rajanje. Igral bo ansambel Slavka Stajnerja iz Zalca. V Bele vode bo iz Šoštanja vozil avtobus.

OSTALE PRIREDITVE OB OBČINSKEM PRAZNIKU

● NEDELJA, 1. OKTOBRA

ob 9. uri: otvoritev doma upokojujencev v Velenju
ob 10. uri: otvoritev likovne razstave Jožeta Svetine — Taja v osnovni šoli Bele vode
ob 10. uri: promenade koncert rudarske godbe pred kulturnim domom v Velenju
ob 10. uri: koncert pevskega zbora »Kajuh v Zavodnjah.

● PONEDELJEK, 2. OKTOBRA

ob 19. uri: otvoritev likovne razstave Jožeta Svetine — Taja v glasbeni šoli Šoštanj.

● TOREK, 3. OKTOBRA

ob 19. uri: klubski program — gledališka predstava Hlapca Jerneja v Pesju

ob 19.30: nastop okteta DDP Svobode Šoštanj v delavskem klubu
ob 19.30: otvoritev likovne razstave amaterjev iz velenjske občine v delavskem klubu.

● SREDA, 4. OKTOBRA

ob 20. uri: predstava SLG Celje v velenjskem kulturnem domu

● ČETRTEK, 5. OKTOBRA

ob 17. uri: promenade koncert godbe »Zarja« v Topolšici.

● PETEK, 6. OKTOBRA

ob 20. uri: predstava SLG Celje v Šoštanju.

● SOBOTA, 7. OKTOBRA

ob 9. uri: komemoracija pri spomeniku talcev v Šoštanju

ob 10. uri: otvoritev ceste Šoštanj—Gorenje

ob 16. uri: otvoritev oddelka NOB in spominske sobe Tomšičeve brigade v muzeju slovenskih premogovnikov

ob 17. uri: srečanje borcev občine Velenje ob velenjskem jezeru

ob 18. uri: telovadni nastop na košarkarskem igrišču v Šoštanju

ob 19. uri: klubski večer — komorna predstava Hlapca Jerneja v Smartnem ob Paki, izvaja DPD Svoboda Pesje

ob 19. uri: nastop najboljših jugoslovanskih orodnih telovadcev in zaključek delavskih športnih iger, v telovadnici RSC Velenje.

● NEDELJA, 8. OKTOBRA

ob 16. uri: nastop zabavnega ansambla »Srnic« iz Smartnega ob Paki, v Lokovici
ob 16. uri: literarno popoldne mladine v velenjskem kulturnem domu.

Prireditve se udeležite v čim večjem številu.

Analize in komentarji

NE SAMO OBLIKE DELA - SPREMENITI BO TREBA TUDI MISELNOST PROIZVAJALCEV

Gospodarjenje naših gospodarskih organizacij se še nadalje odvija v pogojih gospodarske reforme, pod ostrejšim in dopolnjenim gospodarskim sistemom. Ta zahteva, da morajo gospodarske organizacije vlagati več v obratna sredstva. Delna sprostitve uvoza pa otežkoča nekaterim organizacijam večjo prodajo. Tudi po-

REZULTATI VELENJSKE OBČINE V GOSPODARSTVU

Celotni dohodek fakturirane realizacije je letos v prvem polletju manjši za 6,4 odstotka. Za 34 odstotkov pa se je povečal delež terjatev do kupcev. Celotni dohodek je sicer ostal na lanskem nivoju, na zvišan neto produkt — za 9 odstotkov — pa so v glavnem vplivali višji stroški za porabljeni material in porast amortizacije.

Letošnji polletni amortizacijski znesek je kljub revalorizaciji osnovnih sredstev porasel nasproti obračunski amortizaciji v lanskem prvem polletju manj, kot je bilo pričakovati. Pri tem je odločala uporaba minimalnih predpisanih stopenj in pa uredba, ki je lani dopuščala možnost obračunavanja in vplačevanja do 50 odstotkov večje amortizacije, kot so jo predvidevale predpisane stopnje. Delovne organizacije pri oblikovanju amortizacije premalo upoštevali stanje svojih osnovnih sredstev in programe nadaljnega razvoja.

V gospodarstvu velenjske občine so porabljena sredstva hitreje naraščala kot celotni dohodek. Ta so večja za 5 odstotkov, celotni dohodek pa je ostal na ravni prvega polletja lanskega leta. Od 32 gospodarskih organizacij je bila kar pri 19 organizacijah dinamika porasta porabljenih sredstev hitrejša kot pa je rast celotni dohodek. Pri »Merkurju« in gostinskem podjetju »Pod gradom« so porabljena sredstva enaka dohodku. Rudnik, galanterija, Velma, Vino, Šmartno ob Paki, Paka, delavski klub, čevljarstvo Velenje in tri podjetja stanovanjske dejavnosti so poslovali ekonomično.

Posledica neugodne primarne delitve je v tem, da je znatna udeležba neto produkta v celotnem dohodku od 34 odstotkov v prvem polletju lani, na 31 odstotkov v letošnjem polletju. Letos je bilo z isto maso razpoložljivih sredstev ustvarjeno manj neto produkta kot v lanskem prvem polletju. Tudi razmerje v delitvi ustvarjenega neto produkta se kljub prenosu znatnega dela družbene akumulacije na delovne organizacije ni spremenilo v prid vseh gospodarskih organizacij. Tako je pri delitvi neto produkta bil storjen premik v korist družbene skupnosti pri elektrarni, tovarni gospodinske opreme, lesnoindustrijskem kombinatu in kmetijski zadrugi.

Zaradi prometnega davka je imelo gospodarstvo letos za 12 odstotkov manjšo maso dohodka, ki bi ga lahko razdelilo. Več dohodka kot lani v prvem polletju so dosegli v Galanteriji, kmetijski zadrugi, Zarji, Merkurju, Vinu, Paki, delavskem klubu, Stixu, čevljarstvu in v vseh štirih gospodarskih organizacijah stanovanjske komunalne dejavnosti. Na lanskem nivoju je ostal dohodek podjetja LIK. Ostale, 19 delovnih organizacij, pa so imele manjši dohodek kot lani v istem času.

Lansko leto je bilo razmerje 76 : 24 med sredstvi za bruto osebne dohode in ostanek dohodka in sredstvi za stanovanjsko izgradnjo. To razmerje se je letos spremenilo v korist osebnih dohodkov in znaša 81 : 19.

Za polno kritje osebnih dohodkov v plačanih proizvodih in storitvah pa ni zadoščal dohodek gostinskega podjetja Kajuhov dom in Pake. Izguba zaradi ostanka neporavnanih osebnih dohodkov je znašala 11.400.000 starih dinarjev. Izguba pri Kajuhovem domu izvira v celoti od pripojene Sloge, ki so jo nove razmere prisilile k tej obliki integracije.

Povprečno izplačani mesečni neto osebni dohodki na za-

cijam večjo prodajo. Tudi po-

Silka poslovnih rezultatov je zavoljo naštetega nekoliko drugačna kot lani v prvem polletju.

poslenega v gospodarstvu so večji za 1 odstotek. Nižje mesečne osebne dohodka so letos v prvem polletju imeli pri

kmetijski zadrugi, rudniku, Velmi, Kajuhovem domu, Pod gradom in gumirnici.

Pri gospodarskih organizacijah so vse večje razlike v višini osebnih dohodkov. V sistemu samoupravljanja in tržnega gospodarstva se delitev ne ravna po količini vloženega dela, temveč po količini družbeno priznanega dela. Zaradi tega bi morali biti osebni dohodki manjši v primerih, kadar se rezultati večjih prizadevanj kažejo zgolj v večjih zalogah gotovih izdelkov, ki jih je moč plasirati le po nižji ceni ali pa sploh ne. Malo je

gospodarskih organizacij, ki upoštevajo smernice resolucije o izvajanju gospodarske politike v letu 1967. Te smernice zahtevajo, da mora biti delitev osebnih dohodkov v skladu z rastjo produktivnosti dela, poslovnimi rezultati ter potrebami dolgoročnejšega razvoja delovnih organizacij.

Pregled indeksov gibanja poslovnih rezultatov in povprečno izplačanih mesečnih neto osebnih dohodkov v posameznih gospodarskih organizacijah, prikazujejo naslednji podatki:

Gospodarska organizacija	Indeksi I-VI/67 : I-VI/66					Povprečno izplačani mesečni neto osebni dohodki na zaposlenega		
	Cel. doh.	Neto prod.	Neto prod. na del.	Dohodek	Ost. doh.	I-VI/66	I-VI/67	Indeksi
Elektrarna Šoštanj	97	86	86	79	41	99	1.282	1.571
Rudnik Velenje	82	85	100	82	74	85	1.049	966
Tovarna gospodinske opreme	132	105	80	99	61	130	675	780
Galanterija	118	147	171	157	283	86	415	716
Lesnoindustrijski kombinat	112	100	100	100	73	100	716	747
Tovarna usnja Šoštanj	95	99	100	98	135	99	672	825
Kmetijska zadruga Šoštanj	125	116	126	116	76	92	1.018	806
Projektivni biro	94	92	96	92	54	95	1.849	1.908
Vegrad	79	72	73	68	193	98	641	742
»Zarja«	112	111	106	120	110	105	788	957
»Merkur«	111	111	111	111	101	100	667	796
Velma	89	94	98	89	86	96	757	708
Bazen	112	110	99	91	72	111	763	794
Vino	109	132	115	125	130	114	822	891
Kajuhov dom	69	65	65	58	—	100	1.167	750
Paka	95	114	131	106	—	87	490	653
»Pod gradom«	101	101	97	93	62	104	700	667
Delavski klub	112	140	129	134	—	109	546	657
Chrommetal	105	91	68	93	48	134	719	725
Stix	140	122	111	130	114	110	525	576
Izdelovalnica gumiranega papirja	115	90	74	86	70	121	886	783
Čevljarstvo Velenje	92	103	103	106	200	100	636	636
Olika	116	99	124	99	30	80	488	558
Kleparstvo vodovod	113	91	80	93	100	113	711	863
Komunalno obrtni center	111	108	112	111	114	96	743	826
Komisijaska trgovina	69	65	65	58	—	100	1.167	750
DUR Vegrad	89	120	137	105	—	88	698	679
DUR kmetijska zadruga	105	100	100	100	—	100	667	500
DUR tovarna gospodinske opreme	115	—	—	143	—	100	583	792
Stanovanjsko podjetje Velenje	41	102	147	102	23	96	616	907
Stanovanjska enota TES	92	325	325	200	233	100	...	...
Stanovanjska enota RLV	—	—	—	—	—	—	963	—
Povprečje:	100	91	96	88	67	96	885	893

proizvodnje še vedno nadaljuje, nadalje, da se je zmanjšala prodaja na tuje tržišče, da so doseženi slabši finančni rezultati kot lani v istem obdobju, da hitro naraščajo zaloge, da se zmanjšuje likvidnost in narašča medsebojno zadolževanje.

INDUSTRIJA IN NJENI USPEHI

Po vrednosti je industrijska proizvodnja nižja le za 4,5 odstotkov. Letni plan pa je bil v prvi polovici leta realiziran le s 37,4 odstotki. Manjša proizvodnja je v proizvodnji lignita, planirano pa je bilo v celoti doseženo le v kemični industriji.

Vrednostni obseg izvoza je bil v letošnjem prvem polletju kar za 44,4 odstotka manjši kot lani v istem obdobju. Letni plan izvoza pa so podjetja realizirala v šestih mesecih le z 11,7 odstotki (namesto s 50 odstotki!). Vpliv zalog in terjatev na gibanje celotnega dohodka poleg drugih činiteljev, kot so poslabšanje ekonomičnosti gospodarjenja ter posledice revalorizacije osnovnih sredstev (večja amortizacija, obresti na poslovni sklad, zavarovalne premije) se odraža tudi na doseženem neto produktu, ki je v primerjavi s prvim polletjem 1966 nižji za 9,9 odstotkov.

Tako kot za gospodarstvo v celoti velja tudi za industrijo, da so porabljena sredstva naraščala hitreje kot celotni dohodek, saj so porasla v primerjavi z lanskim prvim polletjem za 4 odstotke, medtem ko je celotni dohodek nižji za 1,2 odstotka.

Pri delitvi dohodka je prišlo v industriji do sprememb v korist osebnih dohodkov. Razmerje med izločitvami za bruto dohodek in ostanek dohodka se je spremenilo od 75 : 25 v prvem polletju lanskega leta na 81 : 19 v prvem polletju letos. Zaradi spremenjene delitve je ostanek do-

hodka in sredstva za stanovanjsko izgradnjo za 33,3 odstotka nižji kot je bil v prvem polletju preteklega leta. Le pri kemični industriji in industriji usnja je prišlo pri delitvi dohodka do sprememb v korist sredstev za sklade in za stanovanjsko izgradnjo.

Med gibanjem povprečno izplačanih mesečnih neto osebnih dohodkov na delavca ter gibanje finančnih rezultatov in produktivnosti se pojavljajo odstopanja pri vseh panogah. Izjema je LIK Šoštanj, kjer je sorazmerno nizek porast povprečno izplačanih mesečnih neto osebnih dohodkov na delavca vsklajen z rastjo celotnega dohodka (ne pa tudi s porastom neto produkta, dohodka in produktivnosti).

Povprečno razpoložljiva osnovna in obratna sredstva, s katerimi je področje industrije v I. polletju 1967 razpolagalo, so bila za 36,5 odstotka višja kot v prvem polletju lani.

Na racionalno koriščenje celotnih obratnih sredstev je slabo vplivala visoka udeležba terjatev do kupcev ter zalog gotovih proizvodov v skupnih obratnih sredstvih, zaradi katere se je poslabšal tudi položaj, v katerem so bile industrijske panoge glede likvidnosti denarnih sredstev na ziro računih.

Težave, ki danes tarejo toliko naših podjetij v zvezi z nekuratnimi zalogami in sploh otežkočenim plasmajem, pomanjkanjem obratnih sredstev in podobno, so v veliki meri objektivnega značaja. Dejstvo pa je, da so gospodarske organizacije zelo malo storile glede spremembe oblik in načinov dela, da se pri praktičnem reševanju kaže pomanjkanje nove zavesti in miselnosti, ki morata nujno spremljati upravljanje modernega gospodarstva.

Res je, da so nekateri najbolj vidni in otipljivi učinki gospodarske reforme doseženi — utrditev tečajne vrednosti dinarja, relativno ravno-

težje med ponudbo in povpraševanjem na trgu in še kar zadovoljliva stabilnost cen — vendar to ni vse. Poleg stabilizacije in utrditve paritete naše valute je cilj reforme predvsem dvigniti proizvodnjo in storitve na nivo, ki bo omogočil gospodarskim organizacijam enakopravno menjavo na svetovnem tržišču. Čim manjši trg ima neka država znotraj svojih meja, s tem večjim odstotkom mora biti njena industrija vključena v mednarodno blagovno menjavo. Ker je naš trg relativno majhen, naš izvoz torej ni le trenutna nujnost, da bi ustvarili potrebne devizne rezerve in plačilna sredstva za uvoz oziroma, da bi polno zaposlili kapacitete, temveč mora to biti stalna orientacija. Iz te splošne zahteve pa je treba izpeljati posamezne elemente, kot so dvig delovne storilnosti, zmanjšanje stroškov, večji izvoz na konvertibilne trge, boljša kvalifikacijska struktura zaposlenih, smotrnejša in racionalnejša delitev dela, kooperacija, smotrno združevanje in koncentracija sredstev prek ustreznih mehanizmov itd.

Gotovo je bilo na področju vseh teh elementov v dveh letih izvajanja gospodarske reforme vsaj nekaj storjenega — neke več, neke manj, pokazovalci gibanj proizvodnje našega gospodarstva v letošnjem prvem polletju pa nas opozarjajo, da bo treba storiti mnogo več, da bi lahko premagali dolgoletno dediščino ekstenzivnega gospodarjenja. Če ugotovljene poslovne rezultate v letošnjem prvem polletju in v letu 1966, ki pomeni prvo polno leto izvajanja gospodarske reforme in hkrati prvo leto izvajanja srednjeročnega družbenega plana, povežemo s cilji in nalogami, ki smo si jih postavili s srednjeročnim družbenim planom za obdobje 1966—1970, moremo prav tako ugotoviti, da se gospodarstvo ne razvija v skladu s predvidevanji.

Medtem, ko srednjeročni plan (ki predstavlja skupni dogovor vseh proizvajalcev v občini) predvideva porast celotnega dohodka, neto produkta in dohodka za razdelitev po povprečni stopnji 10 odstotkov letno, kar naj bi bilo doseženo s povprečnim 7 odstotnim porastom produktivnosti dela in 3 odstotnim letnim porastom zaposlenosti, ugotavljamo, da se ta pričakovanja niso izpolnila niti v letu 1966, še manj pa v prvem polletju 1967.

Naš srednjeročni plan zasleduje predvsem dva temeljna cilja:

— stabilen porast življenjskega standarda (predvsem osebne potrošnje) in

— krepitev materialne osnove samoupravljanja na vseh

področjih družbenega življenja.

Te trajne cilje ekonomske politike pa je treba doseči s: — tako proizvodnjo in investicijsko politiko, ki bo omogočila boljše izkoriščanje in modernizacijo obstoječih zmogljivosti, ob večji specializaciji in kooperaciji proizvodnje, kar naj bi zagotovilo učinkovitejše gospodarjenje in širše in racionalnejše vključevanje gospodarstva v mednarodno blagovno menjavo,

— intenzivnejšim razvojem raziskovalnega dela v samih delovnih organizacijah in večjo uporabo znanstvenih in tehničnih dosežkov ter izboljšanjem kvalifikacijske strukture zaposlenih,

— z dolgoročno, jasno programsko usmeritvijo nadaljnjega razvoja delovnih organizacij na temelju širšega medsebojnega sodelovanja.

Lanskoletni in letošnji poslovnih rezultatov gospodarskih organizacij kažejo, da gospodarska gibanja znatno odstopajo od temeljnih ciljev srednjeročnega plana.

Osebnih dohodki zaposlenih v gospodarstvu, ki predstavljajo glavni vir osebne potrošnje, so ostali na nivoju prvega polletja lanskega leta. Ob upoštevanju porasta življenjskih stroškov pa je ugotovljeno, da so po realni vrednosti za 7 odstotkov nižji kot so bili v prvem polletju lanskega leta, pri čemer je treba poudariti, da so tudi v vsem letu 1966 bili realni osebni dohodki nižji kot v obdobju pred reformo. Tako v lanskem letu kot v letošnjem prvem polletju so bili realni osebni dohodki nižji kot dosežena produktivnost dela.

Druge, pa bolj zaskrbljujoče vprašanje, kako bodo gospodarske organizacije okrepile materialno osnovo samoupravljanja in izvedle modernizacijo obstoječih zmogljivosti, če so sredstva za te namene iz leta v leto manjša. Ostanek dohodka, ki je namenjen za sklade gospodarskih organizacij, se je po izločitvi sredstev za bruto osebne dohodka in stanovanjsko izgradnjo zmanjšal kar za eno tretjino v primerjavi s prvim polletjem 1966. Sredstva amortizacije pa so zaradi že prej navedenih vzrokov kljub revalorizaciji osnovnih sredstev porasla le za 14 odstotkov.

O proizvodni politiki in razširjeni reprodukciji odločajo delovni kolektivi sami. Glede na nove razmere v gospodarjenju pa se vse bolj kaže potreba, da bi morala poslovna in strokovna združenja v večji meri izpolnjevati svojo vlogo in z vidika širšega poznavanja problemov pomagati gospodarskim organizacijam pri njihovih poslovnih odločitvah.

Naše iskrene čestitke ob prazniku velenjske občine

UREDNIŠTVO ŠALEŠKEGA RUDARJA

Spomenik v Šoštanju, ki spominja na prvi partizanski napad

OB JUBILEJU TOMŠIČEVE BRIGADE • OB JUBILEJU TOMŠIČEVE BRIGADE

ZMAGOVITI POHODI
TOMŠIČEVCEV

Od konca aprila do decembra 1944. leta se je osvobodilno gibanje v Saleški dolini naj-
bolj množično razširilo. V boj proti okupatorju so stopili skoro vsi prebivalci. Sodelovanje
z osvobodilno fronto in številne partizanske akcije so vzbudile zavest še v najbolj črno-
gledih ljudeh. Na strani okupatorja so v tem obdobju ostali le posamezni izdajalci.

V tem času je odšlo največ ljudi iz Saleške doline v partizane. Vključevali so se pred-
vsem v narodnoosvobodilne udarne brigade XIV. divizije, ki se je sredi februarja 1944 na
svojem pohodu prebila na Saleško območje. Na začetku sta tu najbolj operirali Šerčerjeva
in Bračičeva brigada. Po 27. aprilu pa je prišla v Saleško dolino še TOMŠIČEVA BRIGADA.

V noči med 27. in 28. aprilo-
m je Tomšičeva brigada kreni-
la izpod Raduhe in preko
Belih vod in Zavodenj prišla
v Plešivce. Na Plešivcu in
Graški gori so se tako zbrali
vsi borci XIV. divizije. Ta di-
vizija se je pripravljala na ve-
like partizanske napade v Sa-
leški dolini.

Pripovedujejo, da je bila
noč pred 1. majem 1944 v kra-
jih Saleške doline in sredi
okupatorjevih postojank, po-
sebnost doživeti. Ljudstvo, ki
so ga hoteli nemški nadljudje
uničiti, je po okoliških gričih
zakurilo kresove. Partizani so
trosili letake in peli partizan-

ske pesmi. Bojni trušč je
kmalu pričel. Velik požar pri
rudniku je okoli polnoči ozna-
nil, da se je v Saleški dolini
pričel partizanski napad. V
dolino so juršale vse tri bri-
gade XIV. divizije in začele
z akcijami na rudnik, Šoštanj
in Velenje.

Nemci so po teh uspešnih
partizanskih napadih močno
okrepili svoje postojanke v
dolini. Z novimi borci pa so
se ojačale tudi partizanske
brigade. Največ ljudi iz Sa-
leške doline se je vključilo v
Tomšičevo brigado, ki je po-
gosto operirala na Saleškem
območju.

Partizani so po borbi, ki je
trajala trideset ur, zapustili
položaje. Brigada je prenočila
pri Zalesniku, zjutraj je za-
sedla nove položaje in nato
krenila proti Belim vodam.

15. maja zjutraj je Tom-
šičeva brigada zaradi močnih
sovražnih sil krenila iz Zavo-
denj proti Belim vodam. Po
spopadu brigadne patrulje z
Nemci na Kramarici 16. maja,
se je Tomšičeva brigada od-
pravila v Gornjo Savinjsko
dolino. Po odhodu Tomšičeve
brigade do 22. maja na Sa-
leškem območju ni bilo enot
XIV. divizije.

Naša brigada se je
spet vrnila

Konec maja 1944 je na
Saleško območje zopet prispe-
la Tomšičeva brigada. 28. ma-
ja je bila glavnina brigade v
Smihelu nad Mozirjem. Ena
četa 3. bataljona je zasedla
položaje severno od Lesjaka,
druga četa 3. bataljona pa je
krenila na Visoški vrh, da bi
tam zasedla položaje, a je na-
letela na sovražno kolono. Za-
čel se je boj, ki je trajal dve
uri. Borci 1. in 2. bataljona pa
so se spopadli z Nemci blizu
Lesjaka in jih pognali nazaj
proti Šoštanju. Po podatkih,
ki jih je zbral štab Tomšičeve
brigade po bitki, je več Nem-
cev padlo, nekaj pa jih je bilo
ranjenih. Tomšičeva brigada
je izgubila dva borca, ki sta
padla, en borec pa je bil po-
grešan.

Zvečer so se enote Tomšiče-
ve brigade zbrale in je bri-
gada nato krenila v Zaloko. 29.
maja zjutraj se je iz Zaloke
odpravila prek Belih vod in
Zavodenj v Ravne. Iz Raven
je 1. bataljon krenil v Škale
ter izvedel rekvizicijo na po-
sestvu gradu Turnu. Partizani
so odpeljali večje število pra-
šičev, govedi in dva konja.
Nemci so proti Turnu poslali
patruljo, ki je šla okoli šti-
rideset mož. Partizanska za-
seda je to patruljo pognala
nazaj proti postojanki.

2. bataljon Tomšičeve bri-
gade in ena četa 3. bataljona
pa sta krenila proti velenjske-
mu rudniku, da bi tam izpra-
znila trgovino. Zaradi nemških
utrdb okoli rudnika se akcija
ni posrečila. Po polurnem bo-
ju so se partizani umaknili.
Nemci pa so poročali, da je
boj, ki se je začel okoli pol-
noči, trajal poldrugo uro in so
zopet trdili, da so partizani v
noči med 29. in 30. majem na-
padli rudnik, a da so verjani
napad odbili.

Po akciji pri rudniku in na
Turnu so enote Tomšičeve
brigade krenile na Zgornje
Završe, kjer se je zbrala celot-
na brigada. Iz Završ je bri-
gada krenila na sektor med Voj-
nikom in Vinsko goro.

8. junija se je na območ-
ju Raven zadrževala Tomšiče-
va brigada. Iz Raven je kreni-
la v Smiklavž pod Graško
goro. Tega dne — 8. junija —
so se partizani oskrbeli s sa-
nitetnim materialom v lekarni
zdravilšča v Topolšici, v šoli
pa so uničili Hitlerjeve slike.

13. julija 1944 je s Pohor-
ja prispela na območje Paške-
ga Kozjaka Tomšičeva bri-
gada. Njen 2. bataljon je s Koz-
jaka krenil v St. Iljo, kjer je
16. julija 1944 miniral dva
stolpa električnega daljnovo-
da. Bataljon je pri tem na-
padla močna nemška skupina,
vendar se partizani zaradi
predvidenih akcij na progi
Velenje—Šoštanj niso zapletli
v boj in so se umaknili. En
partizan je bil ranjen.

Juriš na progo

Partizani so na območju Sa-
leške doline pogosto napadali
progo Celje—Dravograd. Pri
železniških postajah, pri mo-
stovih in pri predorih so bile

Tomšičeva brigada nad Zavodnjami v jeseni 1944.

nemške postojanke. V Saleški
dolini je progo varoval 611. ba-
taljon deželnih strelcev. Na
odseku Šmartno ob Paki—Ve-
lenje je bilo sedem postojank
z mostom dveh čet 611. ba-
taljona. Progo med Velenjem
in Doličem je branil drugi del
611. bataljona deželnih strel-
cev. Številne postojanke pa
niso mogle preprečiti parti-
zanskih napadov na progo.
Orožniška postaja iz Šoštanja
je poročala, da so bili od 12.
julija do 14. avgusta 1944 na
območju tistega dela Saleške

2. bataljon je bil določen za
napad na postojanko. Najprej
se je pričel napad na posto-
janko vermanov na sedežu
Heimatbunda. Po dveh bitki
so vermani pobegnili s po-
stojanke. Nato so partizani
kljub hudemu ognju uničili
na železniški postaji vse tele-
fonske in kretniške naprave.
Ravno tako je bila razrušena
tudi žandarmerijska postaja.
V cerkvenem zvoniku so
imeli Nemci postavljene mi-
nomete, iz katerih so nepre-
stano streljali na partizane.

Tomšičevci pozdravljeni

doline, ki je spadal pod šo-
štanjko občino, razstreljeni
štirje mostovi, in sicer dva že-
lezniška in dva cestna.

17. julija je 2. bataljon
Tomšičeve brigade razstrelil
železniški most v Prelogah.
Pri miniranju tega mostu so
partizani porabili 74 kilogra-
mov eksploziva. Po akciji v
Prelogah se je 2. bataljon
Tomšičeve brigade napotil v
Zavodnje, kamor je s Kozjaka
prispel tudi štab brigade. Ba-
taljoni Tomšičeve brigade so
v tem času operirali ločeno.
Enote, ki so bile s štabom bri-
gade, so po akciji v Prelogah
zopet zapustile saleško ob-
močje. 23. julija se je Tomšiče-
va brigada s Pohorja vrnila
na saleško območje. Z Graške
gore je krenila v Zavodnje k
Zalesniku, kjer je bila 25. in
26. julija. Brigadne patrulje
so mobilizirale na območju
St. Ilje. Iz Zavodenj je bri-
gada krenila na Lepe njive. Od
28. do 30. julija je bila Tom-
šičeva brigada v Belih vodah.
Iz Belih vod je krenila v na-
pad na postojanko Šmartno
ob Paki. Na saleško območje
pa je v tem času s Pohorja
prispela tudi Šerčerjeva bri-
gada. 29. julija je bila na
Graški gori. 1. bataljon je
z Graške gore krenil na Paški
Kozjak.

Tudi Šmartno so
napadli

Prvi partizanski napad na
Šmartno ob Paki je izvršila
I. SNOUB Toneta Tomšiča 30.
julija 1944. Pred napadom je
bila na sektorju Belih vod. Ob
napadu je postavila zasedo na
cesti Mozirje—Šmartno ob
Paki v Soteski, porušila mo-
stove pri Letušu in Rečici ob
Paki in postavila zasedo v
Podgori pri Polzeli. S tem je
onemogočila vsak sovražni
premik na cesti in železniški
progi Celje—Šmartno ob Paki.

V nemški postojanki v
Šmartnem ob Paki je bilo v
času napada 20 nemških voja-
kov v bunkerjih pri železniški
postaji, 35 vermanov v prostori-
h Heimatbunda in 15 oro-
žnikov na orožniški postaji.
Napad na postojanko se je
pričel od slatinskega mosta
proti postojanki v Heimat-
bundu. Nekaj verman, ki je bil
povezan s partizani, jim je dal
razpoznavne znake.

Ker bi imeli partizani preveč
žrtev, so napad na cerkveni
zvonik opustili.

Preden so se partizani
umaknili iz Šmartnega, so iz-
praznili v vasi trgovino, ki je
bila dobro založena.

Sovražnik je imel naslednje
izgube: ubitih 10, ujetih 6 ver-
manov, število ranjenecv ni
bilo ugotovljeno. Zaplenili so
22 pušk, 1 puškomitraljez, 2
parabeli in 3.000 nabojev.

Smrtnih žrtev pri partiza-
nih ni bilo.

Ob prvem napadu na Šmar-
tno ob Paki 30. julija 1944 so
partizani popolnoma porušili
železniški most pri Rečici,
dolg 6 metrov. Pri Rečici je
bil na cesti proti Letušu mini-
ran 12 metrov dolg železobeton-
ski most čez Pako in delno
porušen. Zaščitni bataljon
Tomšičeve brigade je postavil
zasedo pri Kodretu v Podgori,
da je tako zavaroval borce, ki
so napadali postojanko v
Šmartnem ob Paki, pred na-
padom Nemcev s celjske stra-
ni. Ob tej priliki so uničili tu-
di telefonske naprave ob
progi, ki teče tam mimo.

Udari, navali...

Tomšičeva brigada je po na-
padu na Šmartno ob Paki 31.
julija prispela v Zavodnje,
a se je že naslednji dan odpra-
vila nazaj na območje med
Spodnjo in Gornjo Savinjsko
dolino.

2. avgusta se je Tomšiče-
va brigada vrnila v Zavodnje.
Naslednjega dne je Tomšiče-
va krenila na Razbor.

Tomšičeva brigada se je
4. avgusta z Razborja prek
Završ odpravila na Paški Koz-
jak. S Paškega Kozjaka je
štab brigade 5. in 6. avgusta
poslal v zasedo ob progi in
cesto v Paki manjše enote.

Med postojankami ob že-
leznici so ob nedoločenem času
kontrolirale progo nemške pa-
trulje. Te patrulje so parti-
zani na območju Pake večkrat
napadli. 5. avgusta 1944 je bi-
la v zasedi v bližini Hude
lunke četa 1. bataljona Tom-
šičeve brigade. Po progi je
prišla nemška patrulja, ki je
šla dvanaest mož. Partizan-
ska zaseda je udarila po pa-
trulji. Dva Nemca sta padla,
eden je bil ranjen, enega pa
so partizani zajeli. Minerska
skupina Tomšičeve brigade je

v tem času minirala železniški
most pri Končniku.

Naslednji dan 6. avgusta, je
Tomšičeva brigada še bila pri
Sv. Joštu. Ena četa je krenila
v zasedo ob progo med Selom
in Pako in udarila po nemški
patrulji, ki je šla deset minut.
Boj je trajal le deset minut.
Osem Nemcev je padlo, enega
so partizani zajeli. Na parti-
zanski strani ni bilo izgub.
Partizani so zaplenili dve
strojnici, osem pušk in nekaj
municije.

Na položajih
pri Vodušku

Po tej akciji je Tomšiče-
va brigada krenila s Paškega
Kozjaka proti cesti Celje—Ma-
ribor. Na Paški Kozjak se je
vrnila 14. avgusta.

Tomšičeva brigada se je na
območju Paškega Kozjaka za-
drževala do 17. avgusta. Štab
brigade je bil pri Vodušku.
Borci Tomšičeve brigade so
zopet dvakrat krenili v zasedo
ob progi v Paki.

16. avgusta sta krenili v Pa-
ko dve četi in med železniško
postajo v Paki ter Hudo-
luknjo čakali na vlak. Pred
prihodom vlaka so partizani
minirali most. Mina na mostu
je prehitro eksplodirala in
vlak je naglo zapeljal nazaj.
Most je bil le delno porušen.
Dva Nemca sta padla.

17. avgusta je bila Tomšiče-
va brigada še na položajih pri
Vodušku. Zjutraj je bila 1.
četa 3. bataljona te brigade v
zasedi ob progi v bližini sela.
Proti zasedi je pripeljal to-
vorni vlak z gramozom in
nemskim vojaštvom. Partizan-
ska mina je zaustavila vlak in
partizani so udarili po Nemci-
h. Osemindvajset Nemcev je
padlo, tri so partizani zajeli.
Partizani so uničili lokomoti-
vo, oklopni vagon in štiri to-
vorne vagonce ter štirideset
metrov proge in zaplenili dva
puškomitraljeza, šestindvaj-
set pušk, tri pištole in še drugo
opremo. Na partizanski
strani ni bilo izgub.

V času, ko se je Tomšiče-
va brigada zadrževala na
območju Kozjaka, je 16. av-
gusta s treh strani vdrla v
Šentilj in na Ponikvo nemška
policija ter aretirala nekaj
partizanskih družin. Štab
Tomšičeve brigade je poslal
v St. Iljo dve četi, da bi pre-
prečili aretacije domačinov.
Toda prispeli sta prepozno.
Spotoma sta na cesti uničili
avtomobil nemškega živino-
zdravnika iz Velenja.

S Paškega Kozjaka se je
Tomšičeva brigada premakni-
la v Cirkovce. V Cirkovcah je
bila 18. in 19. avgusta, nato pa
se je vrnila nazaj na Kozjak,
s Kozjaka pa je odšla na Po-
horje. Na saleškem območju
po odhodu Tomšičeve brigade
na Pohorje zopet nekaj časa
ni bilo večjih enot IV. opera-
tivne cone.

Pri Nemcih večje
izgube

8. septembra 1944 je nem-
ško vojaštvo zopet vdrla v St.
Iljo. Tomšičeva brigada je bila
tedaj na Ponikvi. Skupino
deklet iz St. Ilje, ki je nesla
svojem — borcem Tomšičeve
brigade — priboljške, so Nem-
ci zajeli, a sta jih kmeta Bak-
tazar Jezernik in Ivan Jezern-
nik rešila. Ta dva sta razoro-
žila in zajela nemškega stra-
žarja. Nemce so tega dne na-
padli tudi kurirji iz Silove in
nemško skupino pognali v
beg. V septembru so v St. Iljo
napadli Nemce tudi borci Vojs-
ke državne varnosti. Na Go-
ricah ob cesti Velenje—St. Iljo
so postavili zasedo in uždali
po Nemcih, ki so vozili sadje.
Dva Nemca sta padla, drugi
so se razbežali.

V noči med 11. in 12. sep-
tembrom 1944 so enote IV.
operativne cone napadle več
nemških postojank, da bi raz-
širile osvobodeno ozemlje.
Tomšičeva brigada je uničila
postojanko Šmartno ob Paki

(Dalje na 4. strani)

OB JUBILEJU TOMŠIČEVE BRIGADE • OB JUBILEJU TOMŠIČEVE BRIGADE

OB JUBILEJU TOMŠIČEVE BRIGADE • OB JUBILEJU TOMŠIČEVE BRIGADE

(Nadaljevanje s 3. strani)

V akcije za popolno osvoboditev Gornje Savinjske doline v septembru 1944 je bilo vključeno tudi Smartno ob Paki. Pri tem je pripadla glavna naloga I. SNOUB Toneta Tomšiča. Odrejeno ji je bilo, da likvidira sovražno postojanko Letuš in demonstrativno napade sovražno postojanko Smartno ob Paki, zavaruje glavino iz smeri Celja ter ruši in dela zasede na cesti in progi od Smartnega do Polzele. Na razpolago je imela tri bataljone z vso oborožitvijo in minerski vod.

Napad se je pričel ob 22. uri. Sovražnik je že bil na svojih obrambnih položajih, ker je bil alarmiran, potem ko se je že nekaj prej začela bitka za Mozirje in Letuš. Zasedel je močno utrjene bunkerje, ki so bili razmeščeni po vsej postojanki, tako da so se medsebojno ščitili.

Borci so z ročnimi bombami na juriš zavzeli prve bunkerje, ni pa se jim posrečilo vdreti v sedež žandarmerije, ki je bila obdana z bunkerji in več vrstami žičnih ovir. Sebe proti jutru so zavzeli pošto ter izrinili sovražnika na postajo in žandarmerijo, ki sta bili blokirani. Boji so trajali ves dan, ker sovražnikov odpor ni prenehal. Sebe uporaba težkih in lahkih minometov je sovražnika prisilila k vdaji, 13. septembra 1944 ob 20. uri.

Zavodnje, Ravne, Plešivec

Nemci so v tem času pričakovali nov napad na Soštanj in Velenje. Vzemirjalo jih je še posebej to, da se je Tomšičeva brigada po uničenju postojanke v Smartnem ob Paki zadrževala v bližini Soštanj. Zaradi tega so enote Trečkove bojne skupine 15. septembra ponovno pričele z akcijo severno od črte Soštanj-Velenje. Na tem območju se je tega dne zadrževala Tomšičeva brigada. Ta brigada je bila 13. septembra na položajih pri cerkvi Sv. Antona v Skornem. Od tod je prek Topolšice krenila proti Zavodnjam in Ravnam. Spetoma je 3. četa 1. bataljona pri prehodu čez cesto v Topolšici naletela na nemško avtomobile. Partizani so užgali po avtomobilih in ranili tri nemške vojaške.

15. septembra je bila Tomšičeva brigada na območju Zavodnjem in Raven. Tega dne zjutraj je proti Zavodnjam krenila iz Soštanj močna udarna skupina nemškega vojaštva, ki sta ji bila dodana dva soštanjka orožnika kot poznavalca terena. Ta skupina je imela tudi tank, dva oklepna avtomobila z gosenicami in protitankovski top. Iz vasi Zavodnje je del nemške skupine krenil proti Zalesniku, kjer je Nemce napadel bataljon Tomšičeve brigade. Nemci so zbežali nazaj v vas. Ta čas so pričeli Nemci streljati s topovi iz Soštanj, obenem pa so poslali nove sile proti Zavodnjam. Te nemške okrepitve pa so partizani že na poti prestregli in razbili. Medtem so zbežali nazaj proti Soštanju tudi Nemci iz Zavodnjem. Partizani so jih na umiku ponovno napadli.

2. bataljon Tomšičeve brigade je bil v zasedi v Lajšah pri Menihu. Ko je privozila do zasede nemška kolona, so partizani udarili. Zgorelo je pet nemških avtomobilov. V Lajšah sta pri napadu na nemške avtomobile padla dva partizana. Eden je padel pri Menihovi jami, drugi pa na Grebenškovi njivi. Nemci so iz Soštanj pričeli streljati v Lajše s topovi; granata je zažgala Menihov hlev.

Tomšičevci so na čelu z njihovim komandantom Mihom izbojevali nove zmage

Tomšičeva brigada je pod poveljstvom komandanta Vlada Mišice-Miha 15. septembra 1944 izbojevala pomembno zmago nad Nemci. Nemci so v svojih poročilih priznali, da so imeli mrtve in ranjene in da so izgubili protitankovski top ter dva oklep-

na avtomobila, ki so ju partizani zažgali. Partizansko poročilo navaja, da so partizani zaplenili protitankovski top in 10 pušk. Na partizanski strani sta padla dva borca, trije pa so bili ranjeni.

Po tej zmagi Tomšičeva brigada se je soštanjka orožniška postaja pritoževala, da so v boju proti partizanom angažirane premajhne sile. Poročilo pravi, da so partizani vajeni napornih pohodov po hribovitem ozemlju in da je to njihova prednost. To prednost bi morala nemška stran izenačiti s številno premočjo, da bi lahko partizane ponovno obkolili, ki ti prebijejo nemški obroč.

Tomšičeva brigada se je po bitki v Zavodnjah premaknila na Graško goro. Polkovnik Treček je takoj poslal s tovornimi avtomobili en svoj bataljon v Velenje, ki je nato iz Velenja krenil proti Plešivcu. 17. septembra je na Graški gori prišlo do novega velikega spopada med Tomšičevo brigado in Trečkovo bojno skupino. Nemci so prodirali iz Velenja prek Skal in Plešivca in iz Soštanj mimo Zalesnika prek Velunjskega

I. SNOUB Toneta Tomšiča uničila most čez Pako med Letušem in Rečico.

29. novembra 1944 sta 2 četi 1. bataljona I. SNOUB Toneta Tomšiča porušili progo med Polzele in Paško vasjo na 20 mestih v dolžini 2 km.

Stalni napadi na železniško progo Celje-Slovenj Gradec so bili vsekakor povezani tudi z obrambo osvobojenega ozemlja v Gornji Savinjski dolini. Nemci so v tem času tudi v Saleški dolini zbirali enote za veliko ofenzivo proti Gornji Savinjski dolini, ki se je začela v prvih dneh decembra 1944. Ta ofenziva je pomenila tudi začetek hujšega nemškega pritiska na šaleškem območju in lahko z začetkom te ofenzive končamo obravnavo obdobje v razvoju NOB v Saleški dolini. To je bilo obdobje, ko so Nemci kljub občasnim hajkam, ki so bile omejene na šaleško območje ali pa so potekale na obsežnejšem ozemlju, v Saleški dolini predvsem v obrambi in se niti v svojih postojankah niso počutili varne. Okupator je dejansko obvladal le območje utrjenih postojank, a tudi vanje je segal vpliv OF in tudi

pomoč nova nemška skupina iz Soštanj. Partizani so se zato umaknili. Podlesnikovo hišo so Nemci po boju zažgali.

16. januarja je bila Tomšičeva brigada s štabom XIV. divizije še v Ravnah. Na Graško goro pa je v tem času prišel po strelivo bataljon Serčerjeve brigade. Tomšičeva brigada in štab XIV. divizije sta se vso drugo polovico januarja in še v začetku februarja zadrževala v okolici Saleške doline. 17. januarja je bil štab divizije v Zavodnjah pri Zalesniku. Tomšičeva brigada pa je krenila na Razbor. Štab divizije se je iz Zavodnjem odpravil na Zgornje Završe. Enote Tomšičeve brigade pa so bile 20. januarja zopet v Ravnah, kamor je popoldne pripel tudi štab brigade. V Ravnah je bila Tomšičeva brigada še 21. januarja.

21. januarja popoldne je zaščitila štaba XIV. divizije napadla v Plešivcu nemško patruljo in pobila tri Nemce, drugi Nemci pa so se umaknili nazaj v Velenje. 22. januarja je bil štab XIV. divizije na Graški gori, Tomšičeva brigada pa je zapustila položaje v Ravnah.

24. januarja se je štab divizije še vedno zadrževal na Graški gori, enote Tomšičeve brigade pa so bile razporejene na območju Završ in Graške gore. Na Graški gori je bil 1. bataljon Tomšičeve brigade.

Ze zjutraj, 24. januarja, so vrti položajem 1. bataljona Tomšičeve brigade pričele prodirati tri sovražne kolone. Boj se je vnel ob 8. uri in je trajal vse do sedme ure zvečer. V času bitke so Nemci hudo terorizirali domačine. Okoli dvajset se jih je zateklo v Plebinovo koč. Nemci so tudi požigali. Zgoreli sta Metulova in Danijelova domačija. Poleg tega so Nemci pobrali nekaj domačinov in jih gnali pred seboj proti partizanskim položajem. V skupini, ki so jo Nemci gnali pred seboj, so bili tudi otroci. Padla sta Jože Beričnik in Jože Sešel ter sedemnajstletni partizan, ki se je zdrvil pri Danijelu ter so ga Nemci ujeli. Nemci so se zvečer umaknili nazaj v Velenje.

Tomšičeva brigada in štab XIV. divizije sta se z Graške gore in z Završ umaknili na Paški Kozjak. 25. januarja so Nemci poslali v Bevče močnejšo patruljo. Štab 3. bataljona Tomšičeve brigade, ki je bil pri Petruhu, je poslal v Bevče eno četo, ki je Nemce pregnala. Nemci so zvečer poslali v Bevče močnejšo skupino, a tudi to so partizani pogнали v beg. Prva nemška skupina pa je v Bevčah zajela dva partizana, enega pa ustrelila. Podatek o dveh zajetih in enem padlem partizanu, ki ga najdemo v partizanskem poročilu, se morda nanaša na dogodek pri Goltniku in pri Janu. Pri Goltniku v Bevčah so Nemci presenetili tri partizane. Antona Korena in Vrhovnikovega Vikija so Nemci zajeli. Pri sosednji Janovi hiši pa so ustrelili domačega sina Ivana, ko jim je skušal pobegniti. Ko so se Nemci umaknili iz Bevč in se vračali v Velenje, so spetoma zajeli partizana Franca in Rafaela Kovača na njunem domu. Vse štiri zajete partizane so Nemci pobili pri velenjskem gradu.

26. januarja 1945 je bila Tomšičeva brigada še vedno na Paškem Kozjaku. Po cesti Velenje-Vinska gora se je proti Celju pomikala velika nemška kolona. Zaseda Tomšičeve brigade je tega dne (26. januarja) pregnala sovražno skupino, ki je bila namenjena v Bevče.

V Šentilju in Podkrajju

Tomšičeva brigada je s Paškega Kozjaka krenila prek ceste Velenje-Celje in se od 28. januarja do 1. februarja zadrževala na območju Št. Ilja, Št. Andraža in Podkraja pri Velenju. Štab XIV. divizije pa se je s Paškega Kozjaka premaknil v Skalske Cirkovce in je bil v tem kraju od 29. do 31. januarja, nato pa se je vrnil na Paški Kozjak.

31. januarja popoldne pa so proti položajem 1. bataljona Tomšičeve brigade, ki je bil v Podkraju (pri Tajni) pričele

iz zahodne smeri prodirati nemške kolone. 2. četa 1. bataljona je Nemce po enournem boju odbila. Nemci pa so napadli tudi položaje 3. bataljona, ki je bil na območju Št. Andraža. Po štiriurnem streljanju so bili Nemci zavrtnjeni. V boju je padel en partizan, na nemški strani pa je bilo nekaj mrtvih in ranjenih.

1. februarja so bile enote Tomšičeve brigade na območju Št. Ilja. 1. bataljon, ki je bil v Lazah, se je popoldne spopadel z nemško zasedo in jo po dveurnem boju pregnal. Nemci pa so pričeli napadati enote Tomšičeve brigade z novimi silami in je boj trajal vse do večera, ko se je Tomšičeva brigada prebila prek ceste Velenje-Celje nazaj na Paški Kozjak. Pri prehodu čez cesto so se partizani udarili z nemškimi zasedami. Tomšičeva brigada pa je izgubila le enega borca.

V času, ko se je Tomšičeva brigada zadrževala na Paškem Kozjaku in v Št. Ilju, se ji je priključil tudi imenovani Mihov bataljon. V ta samorasli bataljon so se zbrali predvsem borci, ki so bili v času nemške ofenzive decembra 1944 ločeni od svojih enot. Priključilo se mu je tudi nekaj partizanov aktivistov, ki so odšli s terena v vojsko. Ta bataljon se je do vključitve v Tomšičevo brigado zadrževal predvsem na območju Št. Ilja.

Čakajo na zavezniška letala

2. februarja 1945 sta bila na območju Paškega Kozjaka štab XIV. divizije in Tomšičeva brigada. Partizani so tedaj na Kozjaku čakali zavezniška letala, ki bi morala odvreči pošiljke vojaške opreme. Zaradi tega sta Tomšičeva brigada in štab divizije ostala na Kozjaku še nekaj dni.

3. februarja so se borci 3. bataljona Tomšičeve brigade spopadli z nemško kolono, ki je prodirala proti Lopatniku. Nemci so se med bojem razdelili na tri skupine in skušali obkoliti položaje 3. bataljona. Partizani so to nemško namero preprečili. Boj je trajal štiri ure, obe strani sta ostali na svojih položajih do naslednjega dne, ko so se Nemci umaknili v Dobrno.

4. februarja je bil na Paškem Kozjaku mir, partizani so še vedno čakali letala. 5. februarja pa so Nemci znova napadli. Najprej so se enote Tomšičeve brigade spopadle z nemško kolono, ki je prodirala na Kozjak iz Mislinjske doline. Nemci pa so tega dne prodirali na območje Kozjaka in Dobrne. Ti Nemci so prebili raztegnjene položaje Tomšičeve brigade med Brdci in Ramsakom. Enote Tomšičeve brigade so se umaknile v Gornje Brdce, da bi se izognile obkolitvi. Tu se je boj nadaljeval. Nemci so dobili pomoč že iz Vitanja in zato se je moral bataljon Tomšičeve brigade umakniti proti Podvinu.

Po teh bojih sta Tomšičeva brigada in štab XIV. divizije zapustila Paški Kozjak in se 6. februarja razporedila na območje Ponikve in Št. Ilja.

Na Ponikvi in Št. Ilju je bila Tomšičeva brigada s štabom divizije še 7. februarja, ko je 3. bataljon Tomšičeve brigade napadel policijsko patruljo, ki je prihajala iz Polzele in jo pregnal.

Nemce so odbili

8. in 9. februarja sta bila štab XIV. divizije in Tomšičeva brigada na območju Št. Andraža in Podkraja. Zaščitila štaba divizije se je 9. februarja spopadla z Nemci. V noči med 9. in 10. februarjem so Nemci s treh strani začeli prodirati proti položajem zaščite štaba divizije in Tomšičeve brigade. Partizani so jih dva-

krat odbili. 10. februarja popoldne so Nemci znova napadli in skušali obkoliti partizanske enote. Boj je trajal do večera. Nemški napadi so bili odbiti.

Ker so Nemci v noči med 10. in 11. februarjem priegnili nove sile, da bi okreplili moč okoli partizanskih enot, sta se štab divizije in Tomšičeva brigada prebila nazaj na Paški Kozjak. V omenjenih bojih so imeli Nemci zopet večje izgube. Partizansko poročilo je navajalo, da so bile nemške izgube velike zato, ker so Nemci napadali partizanske položaje vinjeni.

V januarju in februarju 1945 so se z Nemci na šaleškem območju spopadle predvsem enote Tomšičeve brigade. Nemce, ki so pogosto hajkali na šaleškem območju, so pa napadle še druge partizanske skupine.

Enote Tomšičeve brigade so bile 12. aprila na Ponikvi. 2. bataljon je napadel sovražno skupino, ki je ropala živino na območju Št. Ilja. Partizani so Nemce pregnali, živino pa vrnil lastnikom. Po tej akciji se je Tomšičeva brigada več dni zadrževala na območju Paškega Kozjaka.

Od Lopatnika do Kozlja

23. aprila 1945 je bila Tomšičeva brigada razporejena na položajih od Lopatnika do Kozlja. Zaseda 1. bataljona je napadla na cesti pri Saleku kolono 2. bataljona 19. SS policijskega polka, ki je prihajala iz Velenja. Napadeni nemški koloni je po cesti iz Sela prišla na pomoč druga nemška skupina. Zaradi sovražne premoči so se partizani brez izgub umaknili nazaj na Paški Kozjak.

V zadnjih dneh aprila 1945 so se znova razvneli boji med Tomšičevo brigado in Nemci ob cesti Velenje-Velika Pirešica oziroma ob cesti Velenje-Dobrno. Nemci so poročali, da so 21. aprila močne partizanske skupine napadle preskrbovalni transport 19. SS policijskega polka pri Vinski gori in da so isti transport na povratku popoldne partizani znova napadli, a so jih Nemci odbili.

24. aprila 1945 je bila Tomšičeva brigada razporejena na območje Lopatnika, Bevč, Vinske gore in Laz. Ob 18. uri je proti položajem 1. in 3. bataljona Tomšičeve brigade začel prodirati 2. bataljon 19. SS policijskega polka. Partizani so pri Bevčah napadli nemško predhodnico, ki je šla okoli sto petdeset mož. Boj je trajal do 21. ure. Vse sovražne napade so partizani odbili. Partizansko poročilo navaja, da so imeli Nemci precej izgub (okoli petnajst mrtvih in trideset ranjenih).

28. aprila so bile enote Tomšičeve brigade na sektorju Laze-Podkraj pri Št. Ilju—Crnova. 29. aprila so se borci Tomšičeve brigade ponovno spopadli z enotami 19. SS policijskega polka, ki so spremljale transport municije in živil. Partizani so najprej zavrtnili nemško kolono, ki je krenila iz Dobrne proti Velenju. 1. bataljon Tomšičeve brigade pa je napadel nemško kolono, ki je prodirala iz Velenja proti Vinski gori. Po boju, ki je trajal uro in pol, so se Nemci umaknili v Velenje. 3. bataljon Tomšičeve brigade, ki je bil nad vasjo Crnova, je napadel dve nemški koloni, ki sta se umaknili proti Velenju. Zaseda 1. bataljona je te Nemce še enkrat napadla.

3. maja je bila Tomšičeva brigada v Ravnah. Nemci so za noč med 3. in 4. majem predvidevali napad na Soštanj. Partizani Soštanj niso napadli, pač pa so 3. maja komandantu soštanske posadke poslali zahtevo, da naj se s posadko vda. Komandant je po navodilu nadrejenih zavrnil partizanski ultimatum.

Partizanske enote slavne XIV. divizije so se pred 5. majem umaknile iz Saleške doline. Serčerjeva, Bračičeva in TOMŠIČEVA BRIGADA so krenile proti Korošci. S tem pa je bilo tudi konec zmagovitih pohodov I. SNOUB TONETA TOMŠIČA na šaleškem območju, v kateri je bilo okoli 300 borcev iz Saleške doline.

Tomšičevci pozdravljeni

V Zavodnjah so borci Tomšičeve brigade zaplenili top.

grabna proti položajem Tomšičeve brigade. Motorizirana četa Trečkove skupine pa je zasedla cesto med Dolicem in Dovžami. Boj je trajal od dopoldanskih ur pa vse do večera. Tomšičeva brigada je odbila vse nemške napade in zadala sovražniku hude izgube. Padlo je okoli enajst Nemcev, še več pa jih je bilo ranjenih. Štiri Nemce so partizani zajeli. Zvečer je Tomšičeva brigada zapustila bojišče in krenila proti Pohorju.

Minerski vod I. SNOUB Toneta Tomšiča je dne 21. septembra 1944 porušil most v Letušu in most čez Pako pri Rečici ter na 15 mestih miniral železniško progo.

V noči med 3. in 4. oktobrom 1944 sta rušili progo Velenje-Slovenj Gradec Tomšičeva in Bračičeva brigada. Ti dve brigadi sta obenem napadli postojanke ob tej progi na odseku Dolič-Slovenj Gradec. Po opravljeni akciji sta se Tomšičeva brigada in štab XIV. divizije odpravila na Graško goro.

»Bitka je bila ena najzagrizenejših...«

6. oktobra 1944 je bila Tomšičeva brigada s štabom XIV. divizije na Razborju. Na Razborju so bile tudi enote Koroškega odreda. Tega dne je na Razborju prišlo do bitke, ob kateri je štab XIV. divizije 9. oktobra 1944 poročal med drugim: »Bitka je bila izredno ostra in ena najzagrizenejših, kar jih je bilo na Stažerskem.« Nemci so proti Razborju prodirali v več kolonah, ravno tako tudi iz Soštanj. Ze zjutraj so pričeli streljati s topovi iz Soštanj proti Zavodnjam in Razborju. Po topniški pripravi je krenilo nemško vojaštvo iz Soštanj v Zavodnje in od tod s topovi streljalo na Razbor. Nemški vojak, ki so se zadrževali v Zavodnjah, so pri Žunkovi žagi naleteli na partizanske obveščevalce in ustrelili partizana Blaža Tajnska iz Št. Ilja.

17. oktobra 1944 je minerska skupina 2. bataljona I. SNOUB Toneta Tomšiča uničila 2256 metrov železniške proge pri Paški vasi in porušila en most.

17. oktobra 1944 je minerska skupina 1. bataljona

prebivalstvo v okviru teh postojank je vedno bolj sodelovalo z osvobodilnim gibanjem. Nemške postojanke so večkrat napadle partizanske enote. Predstavniki okupatorjevega aparata in sodelavci okupatorja si tudi v utrjenih središčih niso upali prenočevati doma, ampak so si organizirali skupna prenočišča.

Brez Tomšičevcev ni šlo

Nemške ofenzivne akcije na Stažerskem novembra in decembra 1944, leta, ki so uničile osvobojena ozemlja, položaja v Saleški dolini niso bistveno spremenile. Osvobodilno gibanje je bilo vse do konca vojne množično in intenzivno. Nekateri so šele v tem zadnjem obdobju pričeli aktivno sodelovati v osvobodilnem gibanju. Tu in tam so se v tem obdobju nastali novi odbori OF. Enote XIV. divizije so se tudi v zadnjih mesecih vojne pogosto zadrževale na šaleškem območju in napadle sovražnika.

Januarja 1945 je na Saleško območje spet prispela Tomšičeva brigada. 10. in 11. januarja je bila ta brigada s štabom XIV. divizije na območju Belih vod. Od 12. do 15. januarja sta bila Tomšičeva brigada in štab divizije na območju Raven in Zavodnjem. S člani štaba IV. operativne cone se je v tem času v Ravnah ustavil tudi komisar glavnega štaba NOV in POS Boris Kraigher.

15. januarja 1945 je 1. bataljon Tomšičeve brigade, ki je bil v Ravnah, poslal eno četo v napad na nemško vojaško enoto, ki je ščitila popravljane električnega daljnovoza v Velunjskem grabnu. Partizani so postavili zasedo pri Luknerju v Gaberkah in tam čakali na Nemce. Ko so se Nemci vračali iz Velunjskega grabna na položaj v Soštanj, so jih borci Tomšičeve brigade napadli. Nemška enota je bila povsem razbita. Trideset Nemcev je padlo, pet jih je bilo ranjenih, dva pa so partizani zajeli. V boju je padlo tudi pet partizanov. Nekaj Nemcev se je zateklo v Podlesnikovo hišo in se je tu boj nadaljeval. Tem Nemcem je prišla zvečer na

MANJ OSNOVNIH ORGANIZACIJ - VEČJA AKCIJSKA MOČ

Na zadnji seji občinskega komiteja ZKS, ki jo je vodil politični sekretar Kristian Hrastel, so govorili o oblikah in organiziranju komunistov.

V velenjski občini komunisti že dalj časa razpravljajo o novih oblikah njihovega dela in načinu organiziranja. Občinski komitej je imenoval posebno komisijo, ki je pripravila predlog začasnega sklepa.

Pri oblikovanju nove organizacijske strukture želijo komunisti v naši občini izoblikovati takšne metode in oblike dela, ki bodo omogočale, da se bodo vsi komunisti usposabljali za uspešno delo v samoupravnih družbi, kjer bodo z močjo idejno političnih argumentov odstranjevali napake pri hitrejšem razvijanju socialističnih družbenih odnosov.

Organizacijsko strukturo so postavili tako, da so komunisti pravočasno seznanjeni z aktualnimi družbenimi vprašanji, omogočena je borba mnenj s pomočjo katere oblikujejo stališča in sprejemajo sklepe, ki so obvezni za vse člane ZK v občini.

Organizacije Zveze komunistov v delovnih organizacijah so pustili predvsem v proizvodnih podjetjih. Odpravili so osnovne organizacije v zavodih in družbenih službah. Komunisti iz teh organizacij so vključili v organizacije ZK v krajevnih skupnostih, tam kjer stanujejo.

Na rudniku in v Vegradu bodo formirali še oddelke, ker imajo izjemno delo, v Vegradu pa delovnišča izven občine.

V proizvodnih samoupravnih delovnih organizacijah je sedaj pet organizacij ZK. Takšne organizacije so v rudniku s tremi oddelki, rudarskem šolskem centru, tovarni gospodinjstve opreme, elektrarni in v Vegradu, kjer sta še dva oddelka.

V krajevnih skupnostih, to je tam kjer se komunisti srečujejo s posebno problematiko krajevnih skupnosti, so ustanovili organizacije ZK v Velenju, Šoštanju, Topolšici, Pesju in Smartnem ob Paki.

Ustanovili so tudi stalne aktivne tam, kjer so bile do sedaj osnovne organizacije ZK.

Po predlogu poslovnika konference ZK in njenih organov bo najvišji vodstveni stalni in delovni organ organizacija ZKS v občini konferenca, ki bo imela 70 članov. Izvršni organ občinske konference bo 15 članski občinski komitej.

Na seji občinskega komiteja so sklenili, da bo občinska konferenca 28. oktobra.

ko krajevnih skupnosti, so ustanovili organizacije ZK v Velenju, Šoštanju, Topolšici, Pesju in Smartnem ob Paki.

Ustanovili so tudi stalne aktivne tam, kjer so bile do sedaj osnovne organizacije ZK.

...IN DOMOVINI

VI. KONGRES ZKS PRIHODNJE LETO — Kongres ZKS bo predvidoma pred prihodnjo jesenjo. Poglavitna tema naj bi bila razprava o idejno političnih vidikih koncepta nadaljnjega razvoja Slovenije v okviru socialistične skupnosti Jugoslavije in v sklopu pozitivnih procesov v svetu. Na kongresu naj bi tudi ocenili dosežene vsebinske rezultate reorganizacije Zveze komunistov. — Izvršni komitej CK ZKS je že razpravljal o prvem osnutku programa priprav. Kot je videti, želijo imeti kongres, ki bo rasel od spoda in imel delovni značaj.

ZBOR SERČERJEVE BRIGADE — 700 preživelih borcev Serčerjeve brigade in številni gostje so se zbrali v Turški vasi pri Slovenj Gradcu na svečanosti ob 25. obletnici te brigade. Na svečanosti je govoril predsednik republiškega odbora ZZB NOV Slovenije tovariš Franc Leskošek-Luka. Med drugim je dejal, da so borci tudi danes lahko za zgled kako je treba vnašati disciplino pri izvajanju novih nalog, kakršne so bili navedeni v borbi.

PRED STO LETI SO IZDALI MARXOV KAPITAL — Ta mesec je minilo sto let odkar je izšla prva knjiga največjega Marxovega dela Kapital. Knjigo so izdali 14. septembra 1867 v Hamburgu. Marxov Kapital je pomemben pri razvoju marksistične miselnosti. Z njim je marksizem dobil osnovno delo, ki povezuje teorijo in prakso. Bil je kazipot vsem deželam, ki gradijo socializem.

ZE NIM LETOM NOVE POKOJNINE? — Na skupni seji izvršnega odbora in odbora za vprašanja invalidov pokojninskega zavarovanja skupščine republiške skupnosti socialnega zavarovanja so sklenili, da je treba storiti vse, da bi dobili upokojenci, ki so bili upokojeni do konca leta 1964, usklajene pokojnine

že v začetku novega leta. Z usklajitvijo naj bi odpravili razlike med pokojninami iz različnih obdobij pred 1. januarjem 1965. Kasneje upokojeni namreč že imajo valorizirane pokojnine za nekaj več kot 42 odstotkov.

PRI CELJU STRMOGLAVILO — Športno letalo »Libis« se je vračalo s proslave v Slovenj Gradcu. Pri Drešnji vasi blizu Celja je s štirimi potniki nenadoma strmoglavilo in se raztreščilo ob betonskih stebrih v hmeljišču. Jože Zimernan je pri nesreči izgubil življenje. Pilota in dve deklici so odpeljali v celjsko bolnišnico.

ZAKON O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU KMETOV — Odbor republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko je pred dnevi obravnaval osnutek zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetov. Želijo, da bi uvedli boljše načine financiranja kmečkega zavarovanja in čimprej zmanjšali primanjkljaj. Na seji je prevladovalo mnenje, naj bi zavarovalci sami odločali o obsegu pravic in obveznosti za zdravstveno zavarovanje.

OKROG 150 MILIJONOV DOLARJEV IZ TURIZMA — Kot je povedal predsednik turistične zveze Jugoslavije Albert Jakopič, bomo letos do bili iz turizma 150 milijonov dolarjev. Avgusta in septembra so bile turistične kapacitete zasedene bolj kot druga leta.

Hotel PAKA VELENJE

- Mednarodni barski program
- Strip-teas — Strip-teas
- Vsak dan razen ponedeljka

Novice iz Šoštanja

Tito in naše vodstvo imeli številne stike in razgovore s predstavniki raznih držav in nazadnje prišli do zaključka, da bo možno krizo rešiti le takrat, ko se bodo umaknile oborožene sile s področja, ki je bil okupiran po 4. VI., ko bo zagotovljena varnost in meje pred 4. VI. vsem državam tega področja (s pomočjo sil OZN) in ko bo odprta plovba po Tiranskem morju in skozi Suez kot pred agresijo. Sele po vzpostavitvi take situacije naj bi Varnostni svet prevzel korake ob direktnem sodelovanju zainteresiranih strani. S takimi stališči je tovariš Tito obiskal ZAR, Sirijo in Irak, kjer so ocenili naše predloge za sprejemljive, konec avgusta pa je naslovil poslanice Kossigu, Johnsonu, De Gaulle, Wilsonu, Indri Gandhi, U Tanu, Pavlu VI. in šefom vrste držav Azije, Afrike in Latinske Amerike. Široko mednarodno aktivnost pa sprožajo pri nas še ZKJ, SZDI in druge družbene politične organizacije.

Ze sedaj je jasno, da je bila akcija začeta ob pravem času, ker je k razmišljanju vzpodbudila veliko število vlad in tako izpolnila diplomatsko-politično zatišje, ki je nastalo med prekinitvijo izrednega zasedanja ZN. Jugoslavija je opozorila na pot, po kateri bo možno iskati pravično rešitev.

Ze sedaj je jasno, da je bila akcija začeta ob pravem času, ker je k razmišljanju vzpodbudila veliko število vlad in tako izpolnila diplomatsko-politično zatišje, ki je nastalo med prekinitvijo izrednega zasedanja ZN. Jugoslavija je opozorila na pot, po kateri bo možno iskati pravično rešitev.

JUGOSLAVIJA IN KRIZA NA BLIŽNJEM VZHODU

tudi zahtev, ki so bila za Arabce nesprejemljive. O načrtu resolucije ZDA pa sploh niso glasovali, ker je bila že prej ocenjena kot »enostranska podpora Izraelu«. Nerešen problem je nudil osnovo za nadaljevanje sovražnosti in za podaljševanje pritiska na arabske države. Zato je naše vodstvo začelo širšo akcijo iskanja politične rešitve krize.

Da bi kar najbolje ocenili nastalo situacijo, so tovariš

Ze sedaj je jasno, da je bila akcija začeta ob pravem času, ker je k razmišljanju vzpodbudila veliko število vlad in tako izpolnila diplomatsko-politično zatišje, ki je nastalo med prekinitvijo izrednega zasedanja ZN. Jugoslavija je opozorila na pot, po kateri bo možno iskati pravično rešitev.

Za kmetovalce

Problemi v zvezi z odkupom goveje živine za kmetovalce

Letošnje sušno obdobje, oziroma predvideno pomanjkanje krme, je vplivalo na to, da mnogi zasebni kmetovalci želijo zmanjšati stališče živine preko zime. Vendar pa mnogi v tem poskusu do sedaj še niso uspeli.

Na dogonskih odkupih dostavljene živine kmetje niso uspeli prodati. Na težave so naleteli predvsem tisti kmetje, ki so prodajali namenili krave, nedopitane in deloma tudi tisti, ki imajo nedopitano mlado živino. Skratka kmetovalci, katerih živina je imela izpod 45 % klavnosti.

Situacija je vplivala na občinski upravni organ za gospodarstvo, da je ob sodelovanju s kmetijsko zadrugo Šoštanj pričel iskati rešitve iz nastalega položaja.

Tudi sami občani so predlagali, kako naj bi rešili težave pri odkupu slabo kvaliteten živine. Tako so predlagali, da bi se na našem območju ustanovila klavnica. Tu bi se klala živina slabe kvalitete, meso pa bi se prodajalo v posebnih mesnicah in to po nižji ceni. Po drugem predlogu pa bi se ustanovila predelovalnica za mesne izdelke na ta način, da bi se živina pošiljala v zakol v klavnico Celje, predelavo mesa pa bi organizirala kmetijska zadruga Šoštanj na domačem območju.

Vendar pa teh predlogov ni mogoče osvojiti, ker so predpis o ureditvi teh klavnice zelo stroške. Pa tudi predelava mesa živine slabe kvalitete v majhnem obsegu ni rentabilna.

Na drugi strani pa bi se po trošnja zaradi nižje cene preusmerila na tovrstno blago, kar bi povzročilo upadanje potrošnje kvalitete mesa.

S tem bi povzročili nov problem.

Da bi upravni organ za gospodarstvo omogočil vsem kmetovalcem, da bi svojo živino lahko prodali, je ob sodelovanju s kmetijsko zadrugo Šoštanj in podjetjem »Mesnine« Celje dosegel sporazum, da se bo na rednih dogonskih odkupih povečal odkup nekvalitetne živine po ceni, ki bo primerna glede na kvaliteto živali.

Kakšni so uspehi tega sporazuma se je pokazalo že na zadnjem odkupu na našem območju dne 7. septembra, ko je bil dogn goveje živine zelo velik in ko je bila odkupljena vsa kvaliteta živina in večina krav slabe kvalitete.

Ce pogledamo še odkupne cene za 1 kg žive teže glede na ugotovljeno kvaliteto pri posamezni rasti goveje živine vidimo, da te znašajo:

- za teleta od 6,20 do 7,90 N-din,
- za paitance od 5,40 do 6,00 N-din,
- za vole od 3,50 do 5,00 N-din,
- za krave od 3,50 do 4,20 N-din.

KORITO PAKE JE POTREBNO OČISTITI

Korito Pake skozi Šoštanj je polno nesnage, ker v Pako mečejo razne odpadke, ki povzročajo zelo neprijeten vonj. Prav tako se korito zasipuje z blatom v času odpiranja zapornic elektrarniškega jezusa. Zato je potrebno, da se korito Pake očisti te nesnage. Prav tako pa bi morali tiste Šoštanjčane, ki odlagajo smeti in druge odpadke v Pako in Pečevnico, primerno kaznovati.

M. V.

Ribiči so tekmovali

RIBIŠKA DRUŽINA »PAKA« ŠOŠTANJ SKRBI POLEG PORIBLJAVANJA POTOKOV S SALMONIDNIMI IN CYPRINIDNIMI MLADICAMI TUDI ZA SPORTNO VZGOJO RIBICEV. TAKO PRIREJAJO RAZNA DRUŽINSKA SKUPNICA TEKMOVANJA V LOVU RIB.

Dne 3. septembra je bilo v Paki, na območju Gorenja, organizirano tretje družinsko tekmovanje med člani in mladinci. Za takšno tekmovanje so ribiči zelo zainteresirani. Tako se družinskega tekmovalca v lovu rib s plovcem udeležijo od 65 članov in 12 mladincev skoraj do 42 članov in 10 mladincev. Pri ulovu pa nekateri posamezniki dosegajo lepe uspehe. Na zadnjem tekmovalstvu je zmagal ribič Anton Rudnik, ki je ujel 76 rib.

Dne 10. septembra je družina organizirala meddružinsko tekmovanje v lovu rib s plovcem v Paki, na območju Ptujja. Tekmovalci so se razen domače ekipe udeležili še ekipe iz ribiških družin Kranja, Stor in Velenja. Med člani je zmagala ribiška družina Store pred Velenjem, Šoštanjem in Kranjem.

Najboljši posamezniki so bili: Ivan Plankl — RD Store z ulovom 79 rib, Rudi Kopina — RD Velenje z ulovom 65 rib in Ivan Bizjak — RD Šoštanj z ulovom 40 rib.

Pri mladincih je bila najuspešnejša RD Velenje. Druga je bila RD Šoštanj, tretja RD Kranj. Najuspešnejši posameznik je bil Drago Zupane z ulovom 32 rib.

Družina pošilja svoje člane in mladince tudi na tekmovalna, ki jih prirejuje družine Bled, Celje, Mozirje, Podčetrtek, Velenje, Vevče idr. Tako so članske in mladinske ekipe letos tekmovala tudi na rajonskem tekmovalstvu Zveze ribiških družin Celje, ki je bilo v Štoreh, na republiškem tekmovalstvu v športnih disciplinah in lovu rib, ki je bilo na Bledu ter na meddržavnem tekmovalstvu v lovu rib s plovcem na Blejskem jezeru, kjer so dosegli vidne uspehe in nagrade. Med tekmovalci v lovu rib s plovcem je bila tudi članica Anica Bizjak, ki je dosegla drugo mesto.

Na republiškem tekmovalstvu v športnih disciplinah in lovu rib je dosegel v rajonski ekipi Zveze ribiških družin Celje Rudi Mešič lep uspeh, saj je prišel v poštve za sestavo državne ekipe, ki je imela tekmovalstvo v Šabcu. Na tem tekmovalstvu je zasedel 6. mesto med osmimi tekmovalci iz vse države. S tem se je plasiral za nadaljnje tekmovalstvo.

Ribiški šport razvija tehniko ribolova, krepi prijateljstvo med ribiči in zbližuje ribiče pri izvrševanju gojitve in poribljavanja naših voda. A. V.

Gradili bodo gasilski dom

Dosedanji gasilski dom v Šoštanju je v tako slabem stanju, da bi popravilo doma zahtevalo skoraj toliko stroškov kot pa gradnja novega doma, ki bi ustrezal potrebam gasilcev in požarne varnosti. Zaradi tega so se v Šoštanju odločili, da bodo pričeli z gradnjo novega doma.

Novi gasilski dom se bo gradil na prostoru, kjer je sedaj lesno skladišče ob železnici. To je ob cesti, ki pelje v elektrarno. Zanj so že izdelani gradbeni načrti, delno pa so že zbrana tudi materialna in finančna sredstva, tako da bodo novi gasilski dom v prihodnjih dneh pričeli graditi in še letos dogradili do tretje faze.

Novi gasilski dom bo imel v pritličju tri garaže za gasilska vozila in drugo gasilsko opremo, delavnico, skladišče, v nadstropju stanovanje za hišnika, društveno pisarno in predavalnico. Postavili bodo tudi gasilski stolp za plezanje vaje in sušenje cevi. Ogrevanje bo toplovodno iz elektrarne. Ko bo gasilski dom dograjen, bo stari dom začasno dan v uporabo za druge namene, kasneje pa ga bodo podrli in s tem pridobili lepo stanovanjsko parcelo.

Sredstva, ki so jih dosedaj zbrali, so prispevala: občinska gasilska zveza, elektrarna Šoštanj, tovarna usnja, lesnoindustrijski kombinat, kmetijska zadruga, galanterija, kleparstvo — vodovod, trgovski podjetji »Merkur« in »Zarja«, rudnik lignita — obrat EFE, gozdno gospodarstvo idr.

Sredstva za gradnjo novega gasilskega doma pa zbirajo tudi sami člani društva. Tako so v nedeljo, dne 17. septembra priredili »Trgatev grozdja« v spodnjih prostorih kopališča. Prireditve je dobro uspela, za kar gre zasluga neutrudljivemu članstvu in podjetjem, ki so pripomogle s prispevki.

M. V.

ZAKAJ ŠE VEDNO TOLIKO ČAKANJA PRI ZAPORNICAH

Mnogokrat je med vozniki pa tudi med pešci v Šoštanju prišlo do negotovanja zaradi prehitro in predolgo zaprtih železniških zapornic pred prihodom, oziroma odhodom vlakov. V dolgem čakanju se na obeh straneh zapornic nabere veliko število osebnih in tovrstnih avtomobilov ter avtobusov.

Da bi se nepotrebnemu čakanju izognili, naj bi bil pri zapornicah ob predvidenem prihodu in odhodu vlakov službojoči kretničar, ki bi odpiral in zapiral zapornice in s tem skrajšal nepotrebno čakanje vozil. Ce to službojoči kretničar lahko dela ob premikanju vlaka, zakaj to ne bi delal še ob prihodu in odhodu potniških vlakov.

Z malo več dobre volje uslužbencev železniške postaje Šoštanj bi vsa negotovanja odpadla.

M. V.

Pomoč arabskemu ljudstvu

V naši občini smo zbrali 5,9 milijonov S-din pomoči za arabsko ljudstvo. Po podatkih koordinacijskega odbora so prispevali: sindikat kmetijske zadruge 58.900, občinsko sodišče 100.000, sindikat Topra 13.400, aktiv ZM v komunalno obrtnem centru 11.000, gumirnica 50.000, Vino 30.000, organizacija ZB NOV Ravne 3.800, komunalno obrtni center Velenje 50.000, ZB NOV Salek 31.595, aktiv ZM Topolšica 3.000, galanterija 200.000, kolektiv Zarje 19.500, organizacija RK 60.000, rudnik lignita 4.500.000, kolektiv Oljke 4.000, kolektiv Gorenja 489.850, sindikat šole v Smartnem ob Pa-

ki 45.500, podjetje Oljka 30.500, sindikat občinske skupščine 124.000 in občinska skupščina 100.000 S-din.

FOTOAMATERJI! FOTO PAJK Velenje

vas obvešča, da zopet redno razvija vse vrste color filmov ter izdeluje original AGFACOLOR povečave vseh velikosti. Fotoamaterji dobijo BREZPLAČNO STROKOVNO NAVODILO za fotografiranje z barvnimi filmi. Barvni filmi so amaterjem na razpolago v vseh velikostih. — Brezobvezno se lahko pripravite o izredni kvaliteti in solidni ceni!

TO IN ONO

RISALNI ŽEBLJIČKI

Zdrvela je mimo mene na kolesu kot čudovit privid. Imela je rdeč pulover, božanske pšenične lase in velike modre oči. Mimogrede mi je vrgla pogled, se komaj opazno nasmehnila in kot privid spet izginila. Ko sem se ozrl, je rdeči pulover skupaj z božanskimi pšeničnimi lasmi že izginjal na obzorju.

Tedaj sem stanoval v predmestju in se vozil v tovarno, kjer sem delal kot inženir, s kolesom. Čudovito deklet! Ali jo bom še kdaj videl?

Zvečer nisem mogel takoj zaspati. Mislil sem na dekle, ki mi jo je pripeljala na pot usoda. Morda je nikoli več ne bom videl. Saj je vseeno. Gotovo je že zaročena, ali celo poročena. Razen tega to ne bi bila ljubezen na prvi pogled, kot se pravi, ampak ljubezen na desetinko sekunde. Potolaži se stari, in pozabi nanjo!

Delati začnemo ob sedmih zjutraj. Včeraj sem jo srečal deset minut pred sedmo. Danes sem že ob četrty na sedem stal na križišču in čakal. Čakal sem na rdeči pulover, na pšenične lase in komaj zaznavni nasmeh.

Točno deset minut pred sedmo je spet zdrvela mimo. Spet pogled modrih oči izpod dolgih trepalnic, spet komaj zaznaven nasmeh — in v sekundi je bilo vsega konec.

Naslednji dan je deževalo. Ničesar nisem dočakal razen tega, da sem prišel v pisarno prepozno in mokrih nog. Čevlji mi namreč puščajo. Dekle je šlo gotovo z avtobusom.

Drugo jutro se je spet smehljalo sonce. Bil sem na svojem mestu. Sonce in — ona!

»Dobro jutro!« sem pozdravil, ko se je pripeljala mimo mene.

Rahlo mi je pokimala, me pogledala in izginila.

Tako je bilo ves teden. Sele naslednji četrtek mi je odzdravila: »Dobro jutro!«

Cele noči sem premišljeval, kako naj se seznanim z njo, kako naj začnem razgovor. Prišlo mi je na misel, da bi se odpeljal za njo, da bi vedel, kje dela. A ni bilo časa. Peljala se je mimo deset minut pred sedmo, ob sedmih pa sem moral biti v pisarni. Potuhtal sem nekaj boljšega.

Ko sem jo naslednje jutro videl prihajati, sem kratko malo izpustil zrak iz zadnje gume in jo z roko zaustavil: »Oprostite, sem začel. Guma mi je izpustila. Ali imate mogoče pumpo?«

Dekle se je zasmejala in pokazalo vrsto belih brezhibnih zob.

»Tako? Žal, nimam pumpe. Tamle v travi leži ena. Da ni slučajno vaša?«

Joj! Pumpo sem tako nespretno vrgel v travo ob cesti, da se je daleč naokoli svetila v jutranjem soncu. Triki ni uspel, dekle se je odpeljalo in še osmešil sem se.

Drugo jutro se je pripeljala mimo in me veselo vprašala,

»No, kako pa kaj vaša pumpa?«

Ponoči sem dolgo razmišljal in se odločil za — atentat. Da, atentat na kolo.

Ko sem naslednje jutro videl, da se bliža najinemu križišču, sem potegnil iz žepa škatico risalnih žebeljčkov in jih raztresel po cesti. Trepetal sem, da ne bi pred njo pripeljal kdo drug. Na srečo ni bilo nikogar. Zavozila je na žebeljček, zasikalo je in dekle je skočilo s kolesa.

»Na, zdaj pa imam, in ravno danes moram biti točno v pisarni. Seš mi bo diktiral. Da se mi je moralo to pripetiti!«

»Sicer imam moško kolo, a prav rad vam ga posodim.«

»Kaj pa vi?«

»Ah, prava reč. Lahko tudi malo zamudim. Zvečer bi vam pripeljal vaše kolo.«

Pogledala je na uro in prikimala:

»Ne gre drugače, najlepša hvala.«

Napisala je na listek svoj naslov in rekla:

»Torej ob sedmih...«

Ko sva se pol leta kasneje poročila, mi je Karin nežno objela glavo in dejala:

»Veš, tisto z žebeljčki ni bilo slabo. Samo spet si pozabil na sonce. Že od daleč sem videla kako se lesketajo na asfaltu. Namenoma sem zavozila nanje...«

»Namenoma?« sem zajeceljal.

»Seveda, namenoma. Kaj pa je to čudnega? Kako naj bi ti drugače dala svoj naslov?«

REVOLVERJI ZA ŽENSKE

Na zidu pri vhodu na policijsko postajo v majhnem japonskem mestu Tojunaka v provinci Osaka se je nedavno pojavil oglas: »Revolverje posojamo samo ženskam.«

Ko so radovedneži povprašali šefa policijske postaje, kako to, da posoja revolverje prav policija, in sicer samo ženam, ko pa je v tej deželi uporaba strelnega orožja prepovedana že sto let in se zaradi tega celo atentatorji poslužujejo samo noža ali puščic, so prejeli ta odgovor: »Ne gre za pravo strelno orožje, ampak za otroške revolverje, ki brizgajo tekočino, te pa z obleke ne more odstraniti niti kemično čiščenje. Revolverji so namenjeni ženskam, da bi z njimi lahko zaznamovale razbojnike in seksualne blazneže, ki jih napadajo.«

Doslej si takega revolverja v policijski postaji v Tojunaki ni sposodila nobena ženska. Toda uspeh kljub temu ni izostal: odkar se je na policijski postaji pojavila ta čudna objava, niso zabeležili niti enega napada na ženske v tem mestu.

ZDRAVNIKI NISO VSEVEDNI

Že leta 1866 so italijanski vojaški zdravniki razglasili Achilla Abulija zaradi slabega srca za nesposobnega za vojaško službo in mu prerokovali le še nekaj let življenja.

Achille Abuli ima danes 101 leto in je še vedno zelo živahen, celo dela lahko. Zanimivo je, da se nikoli v življenju ni pritoževal zaradi srčnih težav.

Mimi

Malenšek

»Saj norite! Ana vas je nahujskala, vem!«

Zaletel je videl, kako je Ciril najprej pobledel in nato zarde. Toda zdaj je stal pred njim čisto ustrašovan in stari bi bil najraje pljunil vanj. Res je, ga je spreletelo, z Mihelo se je zapletel in ne more mi utajiti! Ampak, kakšna megla je to! Ko sem bil jaz v njegovih letih, bi se bil drugače postavil, pa čeprav zoper lastnega očeta! — Zaničljivo je pljunil po tleh. »Kar nič ne taj,« je rekel.

Ciril je počasi lovil ravnotežje. »In če jo vzamem?« »Koga?« se je zadržal Zalete. »Mihelo? Potreben si, da bi te s šibo! Kje si s pametjo?« »Nič! In čisto vseeno mi je! Saj sem vam rekel, da pojdem!«

Starec je zamahnil z roko in se hripavo zasmel. »Ti ne! Ona pojde. Se danes,« je rekel in se obrnil.

Ko je bil že na pragu, je slišal Cirila reči:

»Če pojde ona, pojdem tudi jaz! Zapomnite si!«

Stari se je napol obrnil k njemu in odvrnil:

»Tepec! A misliš, da bom grunt metal za teboj? Se prekleto motiš! Pojdi! Ne bom te klical nazaj! In da boš vedel: za življenja bom dal pol grunta Ani in pol Mihi. Naj ga razkosata in prodata na dražbi, če ne gre drugače! Zato, da ti niti cvenka ne boš dobil iz hiše!«

»Zverina ste, ne oče!« je zaklical Ciril.

»Če misliš iti z njo, se kar pripravi,« je togotno zasopihal stari. »Se danes! Kakor hitro pride iz tovarne!«

»Sramoto nakopavate hiši!«

»Si jo že ti dovolj nakopal! Poslednjič ti pravim: Če hočeš biti pameten in če ni že prepozno, ti bom zapisal grunt in vse bomo uredili, kakor je treba. Če je pa že prepozno, potem nikar ne čakaj večera!«

Zaletel se je obrnil in šel v hišo. V hiši je kakor izpodsekan omahnil na klop pri peči. Pogled se mu je najprej ustavil na stenski uri: še dve uri bo minilo, preden bo prišla Mihela. Potem se je zagledal v Mihovo sliko in obšla ga je globoka potrlost. »Vsega tega bi ne bilo treba, če bi bil Miha ostal doma,« je zastokal.

»Naj bi bil šel ta zloodec od hiše! Lahko bi bil šofer in jaz bi mu sezidal, hišo, kakor jo bom Ani, in potem naj bi se ženil, kakor bi se mu ljubilo! Prav nič bi me ne bolelo! Zdaj pa...« Vsa moč, ki jo je kazal malo prej, je splahnela in najraje bi bil zatulil kot ranjena žival. Brema, ki ga je nosil že tako dolgo, je leglo nanj s tolikšno težo, da se mu je zdelo, da ga bo zmrnilo. Obupano se je vprašal, kaj bo, če bo Ciril res kljuboval in šel od doma. Lahko bi se zgodilo... Nikoli ni bil navezan na dom in če se je zdaj obesil na dekle, bi morali res lahko... čeprav samo zato, da bi njemu kljuboval. Vedel je, da ga s silo ne bo mogel zadržati, ukloniti pa se ni mogel. Če bi moral vzeti Mihelo za snaho, je bolje, da izgubi sina. Toda sina ni smel izgubiti, tega poslednjega za nobeno ceno ne!

Začel se je kesati, da je bil tako surov z njim. V jezi fant ne bo dosti premišljal in lahko se zgodi, da bo odšel z dekletom. Tudi če bi se pozneje vrnil, bi ostala sramota in po vseh vaseh bi se norčevali iz starega Zaletele, ki ni znal ukrotiti poslednjega, najmlajšega otroka. Navsezadnje ne gre samo za Cirila! Za grunt gre, za Zaletelovo kri in Zaletelovo ime. Gospodar je dobro vedel, da bi nikoli ne mogel izpolniti grožnje in pustiti, da bi si posestvo razdelila Miha in Ana in ga prodala. Zavedal se je skrivne slabosti, ki mu je branila tudi samo resno pomisliti na to. V trenutnem

jasnem spoznanju si je celo priznal, da bi moral Cirila pustiti naj se oženi po lastni volji — in čeprav bi bila nevesta Mihela, dekle brez staršev in brez doma, ki jo je pripeljal jeseni na zapravljivcu z njenim zelenim kovčkom vred — samo če bi fant dovolj trdno vztrajal pri svojem. Da, lahko bi ju pustil nekaj let za kazen životariti kjerkoli, naposled pa bi se le moral vdati. V teh letih pa bi grunt brez delovnih rok propadel... Strahoma se je vprašal, ali se tudi Ciril zaveda, kako slab je oče in da si ga lahko ukloni. Morebiti pa ne... Vedno je bil nekoliko lahko miseln in tistega poguma, kot takrat, ko je vrgel nož za njim, tudi nima več. Treba je samo dekle spraviti iz hiše, Cirila pa trdo prijeti. Navsezadnje je le kot megla...

Na Mihelo skoro ni mislil. Niti sovražil je ni. Nič čudnega ni, da se je začelo nekaj plesti med njima, ko sta bila toliko skupaj. Na to bi bil moral že vnaprej računati, pa je čisto spregledal. Končno je tudi dobra delavka in skoro žal mu je bilo zanj. Kmalu bo pomlad in toliko dela na polju — prav res jo bodo pogrešali! Mislil je, da bodo letošnje leto lažje pretolkli kot lansko, pa se je vse podrl. Spet se bo treba loviti za delavci in najemati tarbeharice in spet bodo želi in sekli, ko bodo vsi drugi že davno pospravili. Tisto, kar ga je sililo, da mora Mihelo pognati od hiše, je bilo čisto brezosebno: kriva je bila njena revščina in to, da je pravzaprav brezdomka, da nihče ne ve ničesar o njenih starših in da tudi ona sama nikoli ne govori o svojih ljudeh, kakor da je na vsem svetu čisto sama. Take sname ni mogel vzeti na svoj grunt, pa naj bi bila še tako dobra in pridna.

Navsezadnje, si je dejal, je vse odvisno od Cirila. Zadeva se lahko uredi čisto na tihem, samo če se ne bo spozabil tako daleč, da bi šel zares od hiše. Ljudem bi lahko rekel, da so jo odslavili, ker je pozimi ne potrebujejo — ali pa, da se je dekle naveličalo kmečkega dela in se je samo vrnilo v Kranj. Toda, kaj bo storil vražji fant, zares, kaj bo storil?

Dokler ni prišla Mihela, se je predsedal kakor na žerjavi. Delo ga je priganjalo, starec pa je čutil, da ne bo za nobeno rabo, dokler ne spravi dekleta iz hiše in dokler se stvari ne uredi. Ko jo je videl iti pod hišni moki in je slišal, kako je prišla skozi vežo v kuhinjo, je vstal in šel tja. Stara Podlesnica je sedela pri štedilniku in Zaletel bi jo bil rad poslal k vragu. Babnica bo vse raznesla po vasi, je mislil medtem, ko si je mukoma izmišljal izgovor, s katerim bi jo poslal iz hiše. Mrmraje je odzdravil Miheli, ki je vzel iz pečice južino in začela jesti, potem se je obrnil k Podlesnici.

»Vzemi steklenico in pojdi v krajevno gostilno, pa brinjevca mi prinesi,« je rekel. »Ani reci, naj ti da tistega, ki mi ga je zadnjič natočila.«

»A ste bolni?« se je začudila ženska.

»Bolan,« je pritrdil ježno in brskal za denarjem. Položil je na mizo stotak. Podlesnica je obotavljaje se začela iskati steklenico. Mihela je pogledala od skleda in se ponudila:

»Grem jaz po brinjevec, oče.«

»Podlesnica bolj utegne,« je odrezavo rekel Zaletel.

Ko je ženska odšla, se je prislonek k štedilniku in opazoval dekle, ki je odločilo žlico in pospravilo posodo. Prvič je videl, da je čedna in prikupna in da pravzaprav ni nič čudnega, če se je Ciril spentiljal z njo. Iskal

je besedo, s katero bi ji povedal, da stori najboljše, če takoj, pri prči odide iz hiše in ko je gledal, kako si natika jopico iz grobe domače ovčje volne, ki jo je nosila pri delu, si je mislil: Vnaprej vem, kaj bo odgovorila! »Nekdo vas je nalagal,« bo rekla, »čisto nič ni med nama.« In ko ne bo mogla več tajiti, bo dejala: »Jaz nisem prav nič kriva! Silil je vame in se mu nisem mogla ubraniti.« Da, tole mi bo povedala, takoj zdajle...

»Mihela,« je rekel. Njegov glas je bil težak in nekako svečan, da se je presenečeno obrnila. »Ja,« je rekla počasi, kakor v slutnji nečesa hudega.

Stari se je odtrgal od štedilnika in stopil gor in dol po kuhinji. »Mihela,« je rekel spet in se ustavil tik pred njo, »kako dolgo si pri hiši?«

Vprašanje je prišlo tako nepričakovano, da jo je zbegalo. Ni si mogla misliti, čemu jo to sprašuje. Ozrla se je proti zanikrnemu kledarju na steni:

»Koncem oktobra sem prišla. Od takrat je minilo dobre tri mesece.« Nasmehnila se je. »Nisem še dolgo v hiši.«

»Ne,« je odvrnil kmet, »nisi. Vendar pa dovolj dolgo, da si mi nakopala sitnosti in sramoto. Ko si prišla — saj se spominjaš, kako sem te pripeljal z vozom? — si nisem mislil, da mi boš tako nagodla.«

Na njenem obrazu je razločno videl, da ga je dobro razumela. Počasi ji je začela izginjati kri z lic, dokler ni bila tako blede, kot voščena podoba v cerkvi. Njene oči so postale prazne in brezbarvne.

Zdaj se je ustrašila, je samozadovoljno pomislil, prav nič ne bo tajila. Ne bo se treba dolgo prerekati z njo! Vzela bo svoj kovčeg in odšla, kakor je prišla. Ne, ne tako. Nazaj je ne bom peljal!

»Menda prav dobro veš, za kaj gre,« je rekel počasi.

Prikimala je. Okrog ustrnic ji je zadrževalo in kmet se je zbal, da bo začela jokati. Samo tega še manjka! Zato je zavpil nad njo v nekakšni podzavestni želji, da bi prebudil v njej jezo in odpor:

»Saj menda nisi mislila, da bi postala gospodinja pri nas?«

»Ne,« je rekla osramočeno. Starec je olajšano zadihal. Torej je ne bo težko odtrgal od Cirila! Hkrati pa se mu je vsilila misel, da je dekle izpričeno. Kako bi mogla ljubimkati z mladim fantom in vedeti, da nikoli ne bo prišla z njim v zakonsko posteljo, če bi ne bila ničvrednica?... No, nič čudnega, si je rekel, že prvi dan mi je povedala, da je delala na žagi skupaj z moškimi!

»Potem je v redu,« je rekel in si prizadeval, da bi zatajil presenečenje. »Ja, potem je vse v redu in ti boš še danes šla iz hiše.«

»Danes?« je ponovila topo in vdano. (Saj se menda niti ne zaveda, za kaj gre, je ježno pomislil, ali pa je že javjena takih prizorov! Drži se, kot da so jo že nešteto krat vrgli skozi vrata!) Potem je opazil, kako je v njenem obrazu nekaj oživel in rdečica se ji je počasi začela vračati. »Kam pa naj grem že danes?« je rekla plaho in zadržano.

»Kam?« je široko zinil Zaletel. »Kam? Nikamor bi ti ne bilo treba iti, če bi se bila držala, kakor je treba! Kam? Najbolje bo, če greš tja, odkoder si prišla!«

»Tja ne morem več,« je rekla z grenkim prizvokom v glasu. »Gospodinja si je že davno vzela drugo stanovalko.«

»Mhm,« je zamomljajal kmet. »Prej pa nisi mislila na to?« V globinah njegove zavesti se je prebudila misel: V taki zimi in mrazu še psa ne moreš spoditi na cesto! Ni lepo in tudi krščansko ni pognati jo iz hiše, ko ne ve, kam bi se dela! — Trenutek pozneje pa je prvo misel prevpila druga: Ne sme ostati v hiši! Sama si je kriva! Greh bi si naložil na dušo, če bi pustil, da bi

ostala in še naprej ljubimkala s Cirilom! Lahko bi se celo zgodilo, da bi... potem pa bi jo Ciril moral vzeti ali pa plačevati za otroka. Zdaj še ni prepozno! Če bo odšla takoj, bo fant kmalu pozabil...

»Boš že kam šla,« je rekel. Sunkoma je v njem prekipela bojazen zadnjih dni in noči, ko ni mogel spati, ker je neprestano prežal na mlada človeka, potem misel na sinovo vedenje, ki ga je spravljal v obup in muke zadnjih ur, ko je čakal, da se bo vrnila iz tovarne. »Z okleščkom bi te moral premlatiti!« je vzkipe. »Nagovarjala si ga, naj gre zdoma! Grunt in mene naj pa kar pusti! Pa si res prava macafura!«

Dekle ga je pogledalo z velikimi očmi in odkimalo. »Nisem. Sam je rekel, da bi najraje šel.«

»Nisi?« se je rogala Zaletel. »Kaj pa si potem sploh hotela? Nisi hotela postati gospodinja v hiši, nisi ga hotela speljati zdoma — kaj si pa sploh hotela?«

Skomignila je z rameni. Zaletelu se je zdelo, da prav res sama ne ve, kaj je hotela. Zdela se mu je neumna in ni se maral več razgovarjati z njo. Obrnil se je k vratom in rekel:

»Kar poberi svoje reči in pojdi! Zvečer te ne maram več videti pri mizi! Odpri je in že stopil v vežo, pa se je še enkrat obrnil in poudaril: »Če te zvečer najdem v hiši, te bom postavil na cesto s tvojim kovčkom vred! Za takimi, kot si ti, so včasih z ajdovico pokadili!«

Stopil je pred hišni prag in se zagledal po dvorišču. Pred hlevom je stal Ciril z rokami v žepih in nekaj tuhtal predse. Starec se je obrnil nazaj v vežo.

Ne grem iz hiše, si je rekel. Nočem, da bi se še kaj videla in govorila, preden odide. Stražil sem ves teden, bom pa še toliko časa, da bo candra odšla!

Stopil je v hišo, sedel k peči in si prižgal cigareto. Čez nekaj časa je slišal, kako je šla Mihela po stopnicah. Njeni koraki so bili počasni in težki, kakor bi bila hudo izmučena.

6.

Na prvo februarsko nedeljo popoldne je župnik sam sedel v sobi. Prostor in župnik sta bila v nesoglasju, kajti soba je bila majhna in površ še zatrpana s pohištvo, znešenim od vseh vetrov, župnik pa je bil visok štiridesetletnik z inteligentnim obrazom, očali in elegantno oblečen.

Vse, kar je imel storiti to popoldne, je že storil. Vpisal je na novo plačane maše, naredil oznako za črno mašo, ki jo je imel brati v sredo in prešel denar, ki ga je mežnar pri popoldanskem nauku nabral v pušico. Nad denarjem se je zamislil: ali so ljudje postali malomarni in nočejo več darovati cerkvi, ali pa bo treba kupiti novo pušico, tako, ki ima zgornj samo ozko linico. Druga misel se mu je zdelo bolj verjetna in kar hitro se je odločil zanj. Mežnarju ni kaj prida zaupati, si je rekel, in ministrantom tudi ne — saj so ukradli celo hostije in jih pojedli.

Ko je bilo vse to storjeno pa res ni imel več kaj početi in je sedel k peči. Zagledal se je po sobi in se z obžalovanjem spomnil lepega pohištva, ki ga je moral pustiti v župnišču in so ga Nemci odpeljali. Pustili so mu samo nekaj bednih ostankov. Župnik je vzdihnil in se zagledal v podobo svetega Alojzija z obrazom device iz časov visoke romantike, ki je strmel v lilijo in v mrtvaško glavo na mizi, pognjeni z rdečim prtom, nato v svetega Jurija, ki se je pri oknu bojeval z zmajem, ki je poskušal ugrizniti njegovega konja v koleno, in končno še v baročno razkošno sveto Agato s palmovo vejo v roki.

(Se nadaljuje)

šport šport šport

Najhitrejši spaček
v Jugoslaviji

Na nedavnem srečanju članov kluba Ami-spaček v Kopru, so se ti pomerili med seboj v športni vožnji. Med 84 tekmovalci je bil najboljši Velenječan Karel Ferlež, član AMD »Saleška dolina«.

Da bi kaj več zvedeli o spačku in vozniku smo zaprosili tovariša Ferleža, da odgovori na nekaj vprašanj.

Kako komentirate napis, ki smo ga videli na vašem spačku »Ne sodi po videzu«?

Marsikdo s ponizanjem gleda na spačka in ga smatra za manjvredno vozilo. Po zunanosti mu res lahko marsikaj očitamo (oblika, lepota), vendar pa ima vrsto odlik, s katerimi prekaša mnoga elegantnejša vozila. Po mojih triletnih izkušnjah lahko trdim, da njegova trpežnost, udobnost v vožnji, varnost na cesti, ekonomičnost (5 lit. na 100 km), daje prijeten občutek varnosti, da te ne bo pustil na cedilu. Vse to pa je toliko vredno, da ga ne bi zamenjal za marsikatero vozilo lepše zunanosti.

Kje vse ste prepotovali s spačkom in koliko kilometrov ste prevozili?

Doslej sem prevozil več kot 110.000 kilometrov. Prepotoval sem dvakrat Jugoslavijo po dolgem in počez. Vso Italijo od Barija do Dolomitov, Avstrijo (preko Grossglocknerja), CSSR in Madžarsko. Na vseh teh potovanjih mi nikoli ni odpovedal »poslušnost«. Pri vseh prevoženih kilometrih sem imel edino sitnost 4 do 5 »gumi defektov«.

Kot član AMD ste se udeležili »Ralya Sutjeska« in nedavnega zveznega tekmovanja v Kopru. Bi nam lahko povedali kaj zanimivega?

Sem član Ami-spaček kluba Jugoslavije, ki je bil ustanovljen novembra 1966. leta v Beogradu. Udeležujem se vseh tekmovanj, ki jih prireja naš klub. Mimo tega sem se letos udeležil tudi »Ralya Sutjeska«, kjer sem v konkurenci citroenov do 450 ccm osvojil drugo mesto. V zvezi s tem bi rad omenil že prej omenjeno hvalo citroenov, saj se je izmed

Najspretnější spaček v Jugoslaviji in njegov voznik Karl Ferlež.

KAZNOVANI TATOVAVTOMOBILOV

JANEZ POHAR IZ SMARTNEGA OB PAKI JE V ENI NOCI VZEL DVA FICKA IN AVTOBUS

JANEZ POHAR, štiriindvajsetletni fant iz Smartnega ob Paki je imel kaj nenavadno veselje. Rad se je voziral s tujimi avtomobili in se delal »junaka«, kot je sam povedal.

Pohar je skupaj z mladoletnim K. F. v noči od 4. na 5. junij vzel v Soštanju na Trgu svobode »primo«, last Mihaela Babičnika. Odpeljala sta se do Male Pirešice. Zmanjkalo je bencina, zato sta motorno kolo pustila ob cesti in v asfaltni bazi celjskega podjetja vzela tovarnjak. Z njim sta se odpeljala do Gorenja in ga tam pustila poškodovanega.

Voženj s tujimi avtomobili jima še ni bilo dovolj. Skupaj sta Janez Pohar in mladoletni K. F. napravila še večji podvig, ko sta v zgodnjih nočnih urah od 8. na 9. junij najprej vzela na Tomšičevi cesti v Velenju fička, ki je bil last Cveta Gaberska. Z ukradenim avtomobilom sta se oba odpeljala do Letuša. Tu sta karambolirana fička pustila ob cesti.

V Letušu pred gostilno sta zatem vzela še avtobus celjskega Izletnika. Pohar se je vsedel za volan in vozil proti Zalcu. Malce karamboliran avtobus sta pustila ob cesti in takoj zatem sta v Ložnici pri Zalcu vzela še drugega fička, last Jožeta Oblaka. Z njim sta se odpeljala do Postojne. Tudi tega fička sta pustila za cesto in odšla v Italijo in se kasneje vrnila.

OKTOBRA

barski program

Po enomesečnem premoru bodo oktobra spet začeli v hotelu Paka z mednarodnim barskim programom.

Zvedeli smo, da bo oktobra nastopila striptizeta iz Pariza Miss Shocking. V programu, ki traja več kot eno uro, pa bodo nastopili še zongler iz Zahodne Nemčije Dietto in akrobatski trio Dörek iz Českoslovaške.

Barski program bo vsak dan ob 23. uri, razen v ponedeljek, ko je velenjski dancing zaprt. V soboto pa pričnejo že ob deseti uri zvečer.

TRI NASLOVE ZA VELENJČANE

LETOSNJE 15. DRŽAVNO PRVENSTVO PO VRSTI V UMETNOSTNEM KOTALKANJU JE PRINESLO ODLIČEN USPEH VELENJSKIM KOTALKARJEM. MED SKORAJ PETDESETIMI TEKMOVALCI IZ LJUBLJANE IN ZAGREBA JE NASTOPILO TUDI 11 VELENJČANOV.

V zahtevnem obveznem in prostem programu so Velenjčani dosegli tri naslove državnih prvakov, 6 drugih mest in dve tretji mesti.

Naslove državnih prvakov so osvojili Franci Blatnik v mednarodnem razredu, Bojan Osolnik med člani in par Nataša Dermol — Slavko Korenič pri članskih pari.

Prijetno pa je presenetila Dermolova z uvrstitvijo na drugo mesto med mladinkami, saj je od minulega prvenstva zelo napredovala.

Med vsemi je prednjačil Franci Blatnik, ki je s svojim težkim in elegantnim programom prekosil vse nastopajoče in je dobil najvišje ocene na prvenstvu.

Organizacija tekmovanja, ki je bila v rokah velenjskega drsalno-kotalkarskega kluba, je bila odlična.

Rezultati:
Mladinke:
1. M. Nikšić (Zagreb) 428,6
2. N. Dermol (Velenje) 423,1
3. A. Zalokar (Ljubljana) 417,6
4. S. Mejak (Ljubljana) 412,7
5. T. Vivod (Velenje) 410,5

Mladinci:
1. S. Svaiger (Ljubljana) 393,9
2. O. Blatnik (Velenje) 386,5
3. S. Golob (Velenje) 362,5

Članice:
1. D. Vujčić (Zagreb) 658,7
2. I. Glazer (Ljubljana) 653,2
3. B. Bricelj (Ljubljana) 638,6
4. D. Fišer (Velenje) 625,1
5. I. Hojkar (Ljubljana) 584,2

Člani:
1. B. Osolnik (Velenje) 609,6
2. M. Jurčić (Velenje) 606,2

Dvojica Nataša Dermol in Slavko Korenič.

Foto: Pajk

Članice, mednarodni razred:
1. B. Kristanc (Zagreb) 1010,6
2. Z. Mejak (Ljubljana) 974,2
3. S. Divjak (Ljubljana) 954,1

Člani, mednarodni razred:
1. F. Blatnik (Velenje) 1053,5
2. S. Korenič (Velenje) 952,1

Mladinski pari:
1. Gazvoda—Svaiger (Ljubljana) 44,1
2. Lap—Osolnik (Velenje) 42,2
3. Jevšenak—Blatnik (Velenje) 41,8

Članski pari:
1. Dermol—Koreníč (Velenje) 50,3
2. Vivod—Jurčić (Velenje) 43,1

Velenjčani na svetovnem prvenstvu

V torek, 26. t. m. je odpotovala v Birmingham v Anglijo jugoslovanska kotalkarska reprezentanca, ki bo zastopala našo državo na svetovnem prvenstvu. Med reprezentanti so tudi trije Velenjčani: Franci Blatnik, Nataša Dermol in Slavko Korenič. Kot spremljevalec pa je odpotoval tudi trener velenjskih kotalkarjev Hinko Dermol.

Vsem želimo, da bi čim uspešneje zastopali naš kotalkarski šport.

Najboljši telovadci
V VELENJU

V počastitev občinskega praznika občine Velenje bo v telovadnici rudarskega šolskega centra revija najboljših telovadcev in telovadec.

Nastopili bodo državni reprezentantje (nastop Cerarja in Brodnika še ni zagotovljen, ker nastopata v Mehiki).

Ob tej priliki bo svečana razglasitev rezultatov in podelitev pokalov in diplom zmagovalcem delavskih športnih iger, ki jih organizira komisija za rekreacijo in oddih pri občinskem sindikalnem svetu Velenje.

Prireditve bo v soboto, 7. oktobra. Pričetek ob 19. uri.

VELENJSKI
ROKOMETAŠI
SO BILI ZOPET
PREMAGANI

Velenjčani tudi v 5. kolu niso imeli sreče. Sestali so se s težkim nasprotnikom v Piranu in doživeli svoj peti poraz.

Klub marljivim treningom se velenjski rokometaši nikakor ne morejo uspešno vključiti v družbo najboljših slovenskih rokometnih moštvev. Doslej so bili vselej lahek nasprotnik za moštva slovenske lige. Vendar pričakujejo, da se bo tudi njim »odprlo«. To pa se mora zgoditi čimprej saj se bo kasneje zelo težko uvrstiti višje od zadnjih dveh mest.

Za Velenjčane nastopajo: Košar, Brilej, Kovač, Pocač, Silovšek I., Silovšek II., Pistotnik, Ovnik, Mravljak, Blagotinšek, Ravnjak, Lahovnik, Bukvič in Ponič.

Ostale tekme 5. kola:
Ormož : Slovenj Gradec 19:15 (12: 8)
Slovan : Rudar (T) 14:14 (8:11)
Ajdovščina : Trzin 11:22 (6:13)
Drava : Ribnica 13: 8 (7: 4)
Na lestvici vodi Ormož pred Trzinom, oba po 8 točk. Rudar (V) pa je na zadnjem mestu brez točk.

Tatjana Lap je skupaj z Bojanom Osolnikom v paru dosegla drugo mesto.

Foto: Pajk

Mednarodni razred, pari:
1. Senk—Sketa (Ljubljana) 53,3
2. Štrukelj—Štrukelj (Ljubljana) 48,9

USODA ELEKTRE V ROKAH SLOVANA

Letošnje prvenstvo Slovenije v karkarju je bilo za Soštanjčane dokaj neuspešno. V vsem prvenstvu so zabeležili le tri zmage in se ob koncu prvenstva znašli na predzadnjem mestu, pred trboveljskim Rudarjem.

Po dolgoletnem nastopanju med najboljšimi karkarkarjskimi vrstami v Sloveniji se bodo morali Soštanjčani letos posloviiti od slovenske lige. Edina možnost za rešitev izpada bi bila uvrstitev prvaka Slovenije Slovana v zvezno karkarkarsko ligo. Usoda Elektre je tako neznana.

ELEKTRA : SLOVAN 48:69 (15:32)
V zadnjem kolu prvenstva so se Soštanjčani pomerili z novim republikanskim prvacom Slovanom iz Ljubljane. Kljub temu, da so domačini že vnaprej računali s porazom, so predvsem v drugem delu igre zaigrali zelo

dobro in se uspešno zoperstavili Ljubljancem.

Za Elektro so nastopili: Natek, Nalocnik, De Costa, Kac, Lukman, Cerar, Videmšek, Moskon, Tajnik, Skornšek, Uranjek.

Ostali rezultati zadnjega kola:
Maribor : Rudar 90:70 (42:30)
Domžale : Kranj 63:59 (29:31)
Jesenice : Maribor 71:76 (35:34)
Ilirija : Lesonit 52:63 (25:25)

Končna lestvica:
Slovan 18 18 0 1543:1151 36
Domžale 18 13 5 1276:1124 26
Lesonit 18 12 6 1100: 983 24
Ilirija 18 11 7 1181:1143 22
Maribor 66 18 10 8 1186:1201 20
Maribor 18 9 9 1360:1281 18
Kranj 18 8 10 1160:1222 16
Jesenice 18 5 13 1262:1370 10
Elektre 18 3 15 1025:1250 6
Rudar 18 1 17 1041:1333 2

Nogomet - Slovenska conska liga

Velenjčani v vodstvu

V 4. kolu so največje presenečenje pripravili Velenjčani, ko so v Mariboru premagali Brank kar s 3:0. S to zmago so prevzeli vodstvo na tabeli, vodeče moštvo Brank pa so potisnili na peto mesto. Šmartno je edino moštvo, ki še ni izgubilo tekme. Z enakim številom točk kot Velenjčani zavzemajo tretje mesto.

Mnogo slabše pa gre Soštanjčanom, ki so s tremi zaporednimi porazi na predzadnjem mestu.

BRANIK : VELENJE 0:5 (0:2)

Visoka zmaga proti Branku je plod prizadevanja vseh igralcev, ki so povsem nadigrali Mariborčane. Velenjčani so bili ves čas tekme v premoči in bi lahko dosegli še višji rezultat. Gole so dosegli Devič in Kujan po dva, ter Majdak.

Za Velenje so nastopili: Jurčec, Kuret, Spigel, Ramšak, Koren, Trpin, Gomboc, Kujan, Gojčević, Majdak, Kovač in Devič.

SMARTNO : NAFTA 1:1 (0:0)

V Smartnem ob Paki sta se pomerila enakovredna nasprotnika. Ne enim ne drugim ni uspelo zadeti mreže iz igre. Strelec za Smartno je bil Adžić.

Smarčani so igrali v sestavi: Podgoršek, Turnšek, Drev, Anzelc, Pokleka, Berdnik, Hofer, Polak, Podgoršek F., Adžić, Bole (Goričnik).

ZALEC : PARTIZAN (S) 4:1 (2:0)

Soštanjčanom so tretji poraz zadali novinci v ligi. Kljub temu, da so bili enakovredni domačinom, niso znali izkoristiti nekaj zelo ugodnih priložnosti za gol. Med drugim je ostala neizkoriščena tudi 11-metrovka. Edini gol za Soštanj je dosegel Pavšek.

Za Partizana so igrali: Cepelnik, Bukovec, Slatinšek, Kostanjšek, Novak, Tajnik, Pavšek, Stevančević, Erhart, Cimperman in Kumer.

Ostali rezultati 4. kola:

Grafičar : Steklar 4:1 (0:0)
Fužinar : Olimp 1:2 (0:2)
Peca : Drava 1:3 (1:1)

Lestvica po 4. kolu:

Velenje	4	3	0	1	12:3	6
Drava	4	3	0	1	15:7	6
Smartno	4	2	2	0	11:9	6
Nafta	4	2	1	1	14:6	5
Brank	4	2	1	0	10:12	5
Grafičar	4	2	0	2	9:7	4
Olimp	4	2	0	2	8:8	4
Steklar	4	2	0	2	7:7	4
Zalec	4	2	0	2	10:12	4
Peca	4	1	0	3	5:9	2
Partizan (S)	4	1	0	3	6:12	2
Fužinar	4	0	0	4	2:17	0

ŠPORTNE VESTI

V prijateljski karkarkarski tekmi so Soštanjčani premagali Velenjčane z rezultatom 69:49 (31:31). Čelani pa so premagali Soštanjčane z rezultatom 51:49 (30:22).

V prvenstveni odbojarski tekmi so v Lenartu Topolšani premagali domačine z rezultatom 3:1 (14:6, 15:4, 15:5).

Obvestilo lastnikom grobov

Komunalno obrtni center Velenje je pred nedavnim lepo uredil velenjsko pokopališče. Prosimo lastnike grobov, da bi čuvali sedanjno urejenost in tudi sami prispevali k čim lepšemu videzu pokopališča s tem, da bi sproti urejali grobove.

Krajevna skupnost Velenje

Novice iz mladinskih aktivov

ZACELI SO S KONFERENCAMI

Aktivni Zveze mladine so že začeli z letnimi konferencami. Na njih mladi iz velenjske občine obravnavajo številne probleme, s katerimi se najpogosteje srečujejo. Vloga mladinske organizacije, delo v podjetju, medsebojna pomoč vajencev, vključevanje v ZK sodelovanje z ostalimi organizacijami in društvi, delovne akcije, izleti, plesne vaje — o tem teče beseda mladim.

OKTOBRA OBCINSKA KONFERENCA

Občinska konferenca ZMS bo v naši občini v drugi polovici oktobra. Na letnih konferencah aktivov bodo izbrali delegate. Aktivni, ki imajo do 50 članov, bodo volili 3 delegate, od 50 do 150 članov 5 delegatov in aktivni, ki imajo več kot 150 članov, delegirajo 7 mladincev.

TUDI MLADINA ZBIRA POMOC

Mladi iz naše občine zbirajo pomoč za žrtve imperialistične agresije s prodajo posebnih bonov po en novi dinar. Čeprav je občinski komite dobro zasnoval akcijo, pa vendar ta prepočas teče. Največ pomoči so zbrali mladi v komunalno obrtnem centru. Kupili so po pet bonov.

PRIHRANJENI DENAR

Mladinski aktiv v Vegradu, je z denarjem, ki so ga prihranili prejšnji mesec, kupil žogo za nogomet, žogo za odbojko, badmington in gramofonske plošče. Priredili bodo tudi izlet na Uršljo goro preko Slemenca.

KONFERENCA V BAZENU

Na redni letni konferenci, ki je bila 1. septembra, je mladinski aktiv v Bazenu poudaril potrebo mladincev, da se temeljito seznanijo s podjetjem in samoupravnimi akti. Nadalje so govorili o vlogi mladincev in o odnosu do Zveze komunistov, o medsebojni pomoči vajencev, o disciplini na delu ter o izkoriščanju prostega časa.

Velenjski gimnazijci po pouku

TRETJE ŠOLSKO LETO TEČE VELENJSKI, NASI, GIMNAZIJI. TRI GENERACIJE DIJAKOV SE UČIJO V STARI STAVBI RŠC, KI JE ZDAJ ŽE GIMNAZIJSKA. NAJSTAREJŠI SMO TRETJESOLCI, NAJMLAJŠI, RAZUMLJIVO PRVOSOLCI.

KAJ DELAMO? KAKO IZKORISTIMO PROSTI ČAS?

V sklopu mladinske organizacije deluje na šoli več krožkov in sekcij. Literarni krožek je pripravil lansko leto več proslav, imajo pa tudi že kopico načrtov za letos. — Športniki so dosegli že lepe uspehe in upamo, da se bodo to šolsko leto še izboljšali. Lani so se najbolj odlikovala dekleta — rokometašice. Na tekmovalnem srednjem šol s področja bivšega celjskega okraja so zasedle drugo mesto, kar je zelo lep uspeh. Ena izmed njih, Breda, pravi:

»Lansko šolsko leto nas je redno treniralo devet. Letos, vsaj upamo, se bo naše število povečalo, ker je pač na šoli več dijakov. Pozimi treniramo v telovadnici RŠC, drugače pa na igrišču pri jezeru. Naš trener je Branko Mravljak-Ič«.

Načrti?

»Jesensko kolo.«

Breda ne igra le roket, temveč tudi dobro strelja. Strelja pri športnem društvu TUŠ.

Tako se gimnazijci ne ukvarjajo s športom samo v šoli, temveč posvetijo športu marsikateri izmed nas svoj prosti čas. Gimnazijci: Franci, Tatjana in Slavko spadajo med najboljše kotalkarje, tudi košarkarji, rokometaši, nogometaši, odbojkarji, telovadci, planinci in baletke obiskujejo našo šolo. Seveda se vsak ukvarja s svojim športom le toliko, kolikor mu dopušča čas. Pa naj kar sami povedo, kaj delajo v prostem času!

Maja — drugošolka — pravi: »Pozimi smučam, poleti plavam. Rada imam gledališče in glasbo. Ljubim naravo, zato tudi delam v taborniški organizaciji. Sicer pa imam malo prostega časa.«

Rastko: »V prostem času gledam televizijo, tekme in še kaj. Poleg tega tudi pridno pomagam doma.«

Mira: »Kaj delam v prostem času? Ko ga je pa tako malo! Zbiram plošče, berem, pišem dnevnik. Vprašaj, če hoš, ti dam ples? Samo enkrat sem bila.«

Marko: »Prosti čas? Sport!«

Tatjana: »Zelo rada berem in poslušam plošče. Rada ho-

TESNEJŠE SODELOVANJE

Mladinski aktiv v Šmartnem ob Paki je 9. septembra imel letno konferenco. Na konferenci so se seznanili z vsebino odprtega pisma Občinskega komiteja ZKS Velenje in poudarili, da bi ob tesnejšem sodelovanju aktivna s komunisti iz njihovega kraja lahko pritegnili več mladincev v organizacijo Zveze komunistov.

Na konferenci so obravnavali tudi problem brezposelnosti mladincev, udeleževanje v prosvetnih društvih ter potrebo, da se osmošolci še pred koncem šolanja seznanijo z delom vsakega aktivca.

DISCIPLINA PRI DELU

Mladinski aktiv v komunalno obrtnem centru je na enem izmed zadnjih sestankov obravnaval disciplino mladincev pri delu z namenom, da bi ta razgovor pripomogel k izboljšanju discipline. Prav tako so na tem sestanku predlagali mladino v Zvezo komunistov.

Dne 12. septembra je imel aktiv redno letno konferenco. V manj kot dveh letih je aktivni uspelo pritegniti k sodelovanju okoli 30 mladincev. Mladinci so bili nemalokrat pobudniki akcij, ki so izboljšale produktivnost dela. Pri zbiranju pomoči žrtvam imperialistične agresije je kolektiv na prvem mestu.

Dotaknili so se tudi vprašanja brezposelnosti in poudarili, da je pri njih še nekaj nezasedenih učnih mest. Kolektiv je v svojem prostem času izdelal 74 copat za otroke v otroških vrtcih Velenje in Topolšica, vendar se jim za ta darila vrtci niti zahvalili niso.

MLADINSKI SEMINAR V DOBRNI

Septembra je bil v Dobrni seminar za predstavnike mladinskih aktivov iz občin bivšega celjskega okraja. Na seminarju so obravnavali najpomembnejše dogodke, ki v tem času vzeirajo svet. Razpravljali so o vlogi Zveze mladine in ugotovili, da aktivni slabo delajo. Govorili pa so tudi o odnosu mladine do Zveze komunistov. D. Z.

dim na košarkarske in rokometne tekme. Hodim tudi k baletu. Ne, hobbyja nimam.«

Janez: »Mnogo in zelo rad igram roketmet in telovadim na drogu. Če pa imam čas, ga posvetim matematiki, ki me posebno zanima.«

Cveta: »Časa nimam veliko, ker mi ga mnogo vzame vožnja v šolo in domov. Če pa ga imam, in če imam tudi misel, pišem pesmi.«

Cveta je napisala že mnogo lepih pesmi, ki jih je skupno z drugimi mladimi literati razstavila na razstavi mladih 25. maja letos. Ni edina pisateljica oz. pesnica z velenjske gimnazije. Pišejo še Jože, Meta, Irena in drugi.

To smo gimnazijci »po pouku.« Nas zdaj poznate?

Maja Natek

RAZGLAS

Po 6. točki navodila o postopku z najdenimi predmeti (Uradni list FLRJ, št. 93/49) objavlja oddelek za notranje zadeve Skupščine občine Velenje, da so bili na območju mesta Velenja in okolice najdeni spodaj navedeni predmeti:

1. moško kolo, znamke ROG-TURING, črne barve, najdeno v Saleku,

2. moško kolo, neznane znamke, črne barve, najdeno v Velenju,

3. moško kolo, znamke ROG-SPORT, sive barve,

4. rezervno kolo za poltovorni avtomobil, najdeno v Bevcu.

Prosimo lastnike teh predmetov, da jih dvignejo pri oddelku za notranje zadeve Skupščine občine Velenje v roku 12 mesecev po objavi tega razglašja. Po tem roku bodo predmeti last družbenega premoženja. Najdene predmete lahko dvignete vsako sredo popoldan.

Načelnik
Martin Tovornik

ŠUŠMARJI NA VIDIKU Kako odmerjajo davke

Med največje prispevke in davke v naši občini sodijo prispevki iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti, prispevek iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, prispevek iz osebnega dohodka od opravljanja intelektualnih storitev, odmera in obremenitve davka na dohodke od stavb in davek na proizvodne priprave in samorodno trto.

Osnova za prispevek od kmetijske dejavnosti je katastrski dohodek, ki se ugotavlja po zveznem zakonu. Osnova za prispevek od kmetijstva, ki odpade na osebni dohodek od gozda, pa predstavlja vrednost lesa na panju za posek v letu, za katerega se prispevek odmerja.

Zvezna stopnja za leto 1967 na dohodek od kmetijske dejavnosti znaša 6%, medtem ko znaša zvezna stopnja za prispevek na dohodek od poseka lesa 2%. Občinska stopnja za prispevek od poseka lesa pa znaša 12,9%.

Skupna obremenitev s prispevkom za zdravstveno zavarovanje kmetov in vodnim prispevkom je za leto 1966 znašala 844.833 N-din, za leto 1967 pa 1.043.071 N-din.

Povprečna obremenitev na dohodek od kmetijske dejavnosti na katastrski dohodek na neugodne površine znaša za leto 1966 1.819.154 N-din zveznega in 374.299 N-din občinskega prispevka, za leto 1967 pa 2.240.067 N-din zveznega in 496.722 N-din občinskega prispevka.

Na povečan predpis obremenitev kmetov z ozirom na prejšnje leto so vplivali različni faktorji. Tako se je z zveznim predpisom povečala stopnja na skupni katastrski dohodek od 3% v letu 1966, na 6% v letu 1967.

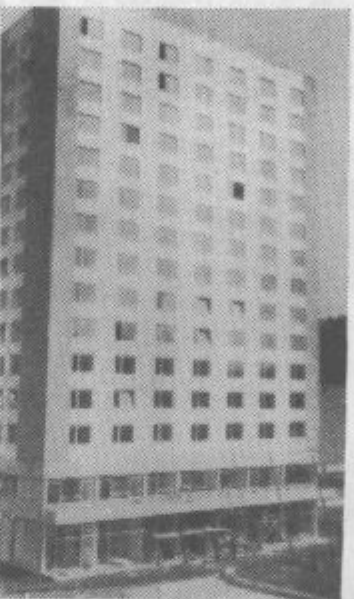
Po zveznem predpisu se je za leto 1967 uvedlo plačilo zveznega prispevka od lesa po stopnji 2%. V letu 1967 je na novo uveden tudi vodni pri-

spevek v višini 1% na katastrski dohodek. Ta sredstva so namenjena za regulacijo in melioracijo.

Prispevek iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja obrti in drugih gospodarskih dejavnosti se je spremenil le v tem, da se je povečala stopnja prispevka od 12 odstotkov v letu 1966, na 12,9 odstotkov v letu 1967. Vendar pa odmernemu organu ni mogoče izvršiti pravilne odmere, ker nima točnih podatkov, kajti v zadnjih letih se je na območju občine zelo razpaslo šušmarstvo — opravljanje obrtnih del obrtnikov, ki so brez dovoljenja.

Odmera in obremenitev davka na dohodke od stavb znaša 92.096 N-din, za samorodno trto pa za leto 1967 13.745 N-din.

VELENJSKI NEBOTIČNIK

Kmalu se bodo v najvišjo velenjsko stolpnico vselili prvi stanovalci. Stoličje je zgradilo splošno gradbeno podjetje »Vegrade«.

Okoli 4. oktobra 1941 so se na jasi Grmade nad vasjo Plešivcu zbrali partizani Pohorske, Revirske in Savinjske čete in ustanovili 1. štajerski bataljon. Od tu so krenili proti Šoštanju in mesto napadli.

nesreče

PRED KRIZIŠČEM STA PADLA

V nedeljo, 17. septembra popoldne sta se **Ladislav Klančnik** in **Jernej Goršek** peljala z motornim kolesom po Kidričevi cesti. Pred križiščem s Tomšičevo cesto sta padla. Goršek se je lažje poškodoval.

Istega dne ob 16. uri je kolesar **Tomo Lovrič** pripeljal iz starega Velenja. Na križišču s prednostno cesto je izsiljeval prednost pred osebnim avtomobilom LJ 179-30, ki ga je vozil **Peter Šalej**. Čeprav je Šalej močno zaviral, nesreče ni mogel preprečiti. Avtomobil je zadel kolesarja in ga zbil pod cesto. Pri nesreči je Tomo Lovrič dobil le lažje poškodbe.

RESNIČNA POMOTA

Iz rudniške telefonske centrale telefonist pokliče kolegi- co na občini.

— Je tam 85-0102, vpraša glas iz slušalke.

— Da, tukaj občina Velenje. — Zakaj ste se po oglašje, saj ne rabim vas, je pojasnil rudniški telefonist.

SKOTSKA

V parku so povsod table: »Ne hodi po travi, kazni 1 šiling.«

— Toda zakaj ste znižali kazen? vprašujejo policaja. Pred nekaj dnevi je bila kazni 3 šilinge.

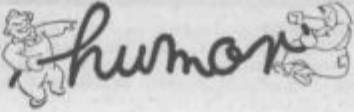
— Tako je, toda za tri šilinge ni nihče hodil po travi.

KATALIZATOR

Nekdo kaže prijatelju fotografije s počitnic.

— Kakor vidim si vsak dan slikal ženo, pravi prijatelj.

— Da, to je bil edini način, da jo vsaj enkrat na dan vidim nasmejano.

3x3

V GAVCAH PRI ŠMARTNEM OB PAKI IMAJO VODOVOD

Na pobudo Antona Napotnika, zaposlenega pri Vegradu, se je zbralo 15 posestnikov, ki so se lotili dela in v kratkem času odprli nov vodovod. Celotno omrežje napeljuje znaša nad 1 km. Cevi in ventili so stali 315.000 starih dinarjev, ostali material pa 1.260.000 starih dinarjev. Prostovoljnih ur je bilo 1800, kar znaša v denarju 540.000 starih dinarjev.

Vso montažo je opravil brezplačno tovariš Napotnik, le notranje inštalacije — napeljave, je moral urediti in plačati vsak sam. Zastoj na bila tudi vsa zidarska dela,

katera je opravil Mirko Vrahič, pa tudi prevozi materiala, katere je opravil Franc Podgoršek. Hvale vredno pa je tudi to, da niso lastniki zemljišč, preko katerih gre glavni vod, delali nobenih zaprek. Vse je potekalo v najlepšem redu.

Krajevna skupnost Šmartno ob Paki je prispevala h gradnji 184.807 S-dinarjev. Razveseljivo je, da je bilo v najhujši suši vedno dovolj vode.

Složno delo in dobra volja sta rodila res lepe uspehe, na katere so prebivalci Gave lahko ponosni.

Z. K.

Obilo sadja in krompirja

Letos bo izredno dobra letina sadja. Največ bo jabolk. Zal pa zaradi suše že sedaj precej odpada. Izredno dobro je uspel tudi krompir. Mnogo so ga pridelali oni kmetje, ki so ga spomladi posadili v lažjo zemljo. Tako je npr. pri

kmetu Roglu v Šmartnem tehtal en gomolj 70 dkg, seveda je bil ta izjema, vendar pa je večina ostalih gomoljev tehtala od 15 do 40 dkg. Semenski krompir je dobil iz Mežiške doline.

VKLJUČENI V UK IN V NADALNJE ŠOLANJE

Večina učencev, ki so junija končali 8. razred osnovne šole, je dobilo učna mesta v raznih obrtéh, 10 pa se jih je od-

ločilo za nadaljnji študij na celjskih šolah druge stopnje. Vsi ti so v spomladanskem roku izpiti v redu opravili.

V PLEŠIVCU

Zahtevati pojasnila

Pred dnevi so imeli v Plešivcu zbor volivcev. Predsednik krajevnega skupnosti F. Tamše ga je sklical zato, ker so se nanj obračali vaščani in zahtevali pojasnila v zvezi s sprejetimi odločbami o odmeri prispevka in davkov obča-

nov. Ker sam ni mogel dati odgovorov, je poklical na zbor načelnika oddelka za finance Skupščine občine Velenje, Vinka Zabreta. Ta je Plešivčanom podrobno obrazložil vrste prispevkov in davkov za katere so občani obremenjeni.

Milena Štifter v Velenju

Prejšnji torek je imela članica CK ZKS Milena Štifterjeva razgovor z grupo članov občinskega komiteja. Pogovarjali so se o novih oblikah orga-

niziranosti komunistov v velenjski občini in o vsebinskih, kadrovskih in tehničnih pripravih na občinsko konferenco.

Izvršni odbor pregledal delo

Na zadnji seji izvršnega odbora občinske konference SZDL, ki je bila 18. septembra, so se pogovarjali o pripravih na občinski praz-

nik. Pregledali so tudi v kolikšni meri so že realizirali program dela. Sklenili so, da bo seja občinske konference po 15. novembru.

Požarno-varnostni teden

Letošnji požarno-varnostni teden, ki bo v dneh od 25. septembra do 1. oktobra ima namen, da seznani državljane s škodo in vzroki nastanka požara in jih vključa v prizadevanja za omejitev požarov.

Požarno-varnostni teden prireja gasilska zveza Slovenije in republiški sekretariat za notranje zadeve v sodelovanju z zavarovalno skupnostjo Slovenije in gošpodarsko zbornico.

Vzgoja prebivalstva pri ravnanju z ognjem je že redila uspehe. Požari zaradi nepazljivosti in malomarnosti so v upadanju. Od skupnega števila požarov 1.077 v letu 1966, jih je bilo 830, ki

so nujno zahtevali gasilsko intervencijo, druge požare pa so pogasili ljudje sami.

ŠOFERJI — AMATERJI POZOR!

Delavska univerza Velenje prireja tečaj za šoferje — amaterje za odpravo okvar pri električnih instalacijah avtomobilov. V tem tečaju, ki bo trajal 48 ur, se lahko naučite elemente avtoelektrike in hitre odprave napak pri električni instalaciji pri vašem avtomobilu.

Tečaj bo ob sredah po 3 ure; cena tečaja je 100 novih dinarjev.

Prijave sprejema Delavska univerza Velenje do 15. oktobra 1967.